

De lavska enotnost

številka 16 / letnik 57 / Ljubljana, 23. april 1998

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Območne organizacije ZSSS vabijo na prvomajska praznovanja

CELJE – Na Gričku (Celje), Šmohorju (Laško) Boču (Šmarje), pri Šmiglovi zidanici (Žalec), Resevni (Šentjur) in na Starem gradu (Slovenske Konjice), kresovanje na predvečer 1. maja, budnice

PTUJ – Pred Gasilskim domom na Ptuj – družabno srečanje na predvečer ob 18. uri

POSOČJE – Opatje selo – 1. maja ob 15. uri, govornik Doro Hvalica, sekretar sindikata kulture

POMURJE – Murska Sobota – 30. aprila ob 19. uri pred spomenikom zmage, kulturni program in postavitve mlaja, govornik Janez Kovač, sekretar območne organizacije Pomurja, kresovanje z družabnim srečanjem v mestnem parku

Gornja Radgona – 30. aprila ob 19. uri pri gradu, kulturni program, postavitve mlaja in kresovanje

Ljutomer – 30. aprila ob 18. uri pri Gezovih jamah, dvigovanje mlaja, kresovanje, promenadni koncert; 1. maja – budnica po Ljutomeru, srečanje delavcev pri Gezovih jamah

DOMŽALE – Vir pri Domžalah ob Bukovčevi cesti, 27. aprila ob 7. uri postavitve mlaja; 30. aprila ob 19. uri koncert godbe na pihala, kresovanje in ognjemet; 1. maja budnica z golažem

GORENJSKA – Križna gora, 1. maja ob 11. uri, govornik Gregor Miklič, član predsedstva Sveta ZSSS, pihalni orkester Alples, Folklorna skupina Tehnik in Romana Kranjčan Šobec, prvomajski tabor ob 14. uri, govornik Rajko Lesjak, sekretar ZSSS, godba na pihala Lesce, dramska skupina Leške raglje in harmonikarska skupina NIKO iz Železnikov

Pristava v Javorniškem rovtu, 1. maja ob 11. uri, govornica Darja Lavtizar Bebler, poslanka državnega zbora, plesna skupina mažoretok Partizan Jesenice in folklorna skupina Hrušica

Pri planinskem zavetišču Gozd, 1. maja ob 11. uri, pihalni orkester Tržič in plesne skupine

KOROŠKA – Kremžarica, Košenjak, Župank in Ivarčko – 1. maja ob 11. uri Na predvečer kresovanja in baklade na Muti in Sv. Vidu nad Vuzenico

VELENJE – Graška gora – 1. maja ob 11. uri, govornik Sandi Bartol, sekretar sindikata trgovine, polaganje cvetja k spomeniku, trim pohod z Graške gore na Jesenjakov hrib in športne igre Maraton – 24 ur malega nogometa – igrišče Vrbovec Nazarje, četrtek in petek od 18. do 18 ure Budnice: Velenje, Šoštanj, Šmartno ob Paki, Mozirje, Nazarje, Ljubno, Luče, Gornji Grad

ZASAVJE – Hrastnik – Praprotno, 30. aprila ob 19. uri Trbovlje – Kipe, Dobra, 30. aprila ob 19. uri Zagorje – Pleše – 1. maja ob 11. uri

DOLENJSKA – Dobenec pri Mirni, 1. maja ob 11. uri, govornik Tone Hrovat, predsednik državnega sveta, podelitev priznanj, pihalni orkester z mažoretkami

BELA KRAJINA – Dolenjci pri Adlešičih, 30. aprila ob 19.30, kresovanje, podelitev pokalov in priznanj, družabno srečanje

LJUBLJANA IN OKOLICA – Rožnik – 30. aprila ob 20. uri kresovanje, 1. maja ob 10. uri proslava

PODRAVJE – Maribor – Beli stadion, 1. maja ob 10. uri proslava Jeruzalem ob 11. uri, govornik Dušan Semolič, predsednik ZSSS

**Čestitamo
za 27. april,
dan upora,
in 1. maj,
mednarodni
delavski
praznik**

ZSSS predlaga omilitev posledic davka na dodano vrednost

Dušan Semolič in Brane Mišič sta na tiskovni konferenci ta torek pojasnila poglede ZSSS na davčno reformo, še posebej zakon o davku na dodano vrednost. Zaradi namere, da vstopimo v Evropsko unijo, je davčna reforma med prednostnimi nalogami naše države. Brez te reforme v EU namreč ne moremo biti sprejeti. Za ZSSS je načrtovana reforma pomembna zlasti zaradi tega, ker bo povečala inflacijo in prizadela zaposlene z najnižjimi plačami. Prav zaradi tega ima ZSSS tudi nekaj konkretnih predlogov: manjšo stopnjo davka, črtanje dohodnine za najnižje plače in usklajevanje plač z inflacijo z »druginjskimi« dodatki.

Prav zaradi posledic sprememb davčnega sistema na materialni položaj prebivalstva so vse države, izjema je le sosednja Hrvaška, te spremembe uvedle v soglasju s socialnimi partnerji. Naš zakon o davku na dodano vrednost je šel skozi prvo branje že pred dvema letoma. Vlada ga zdaj pripravlja za drugo branje, o čimer se je na zaprtih sejah ekonomsko-socialnega sveta že poskušala uskladiti s socialnimi partnerji. Dva takšna sestanka po Semoličevih besedah nista dala sadov, zaradi nespo razum pri obveščanju javnosti pa ZSSS meni, da se za zaprtimi vrati ni več smiselno pogajati. ZSSS ni tista, ki bi lahko na ta »evropski« zakon bistveno vplivala, dolžna pa je zahtevati ukrepe, ki bodo ublažili posledice povečanega davka pri najslabše plačanih delavcih.

Kot je povedal Brane Mišič, je bila v predlogu zakona za prvo branje predvidena le ena stopnja

davka na dodano vrednost – 20-odstotna. V najnovejšem predlogu za drugo branje sta dve stopnji, prva 22-odstotna, druga, znižana, za živila, zdravila in kulturo pa 9-odstotna. Po direktivah EU lahko država uvede največ dve stopnji tega davka, splošna naj ne bi bila manj kot 15-odstotna, znižana pa ne manj kot sedemodstotna. Če bi z davkom na dodano vrednost nadomestili le prometni davek, bi lahko naša država imela obe stopnji na tej ravni. V predlaganih stopnjah (22 in 9 odstotkov) naj bi bile

tudi rezervacije, ki jih bo proračun namenjal za zagotavljanje izplačevanja pokojnin. Po Mišičevih besedah so evropske države najprej uvedle dokaj nizke stopnje davka na dodano vrednost, zdaj pa jih povečujejo.

Po košarici življenjskih stroškov za marec bi uvedba davka na dodano vrednost ogrozila vse, ki mesečno zaslužijo manj kot 100.000 tolarjev, tudi upokojene, ki prejemale mesečno manj kot 60.000.

Mišič ocenjuje, da bi zaradi višjih cen živil in drugih nujnih življenjskih stroškov posamezniku, ki zasluzi vsak mesec po 60.000 tolarjev, v vsak mesec zmanjkalo kar 5000 tolarjev, letno pa kar 60.000, torej ena plača. Na drugi strani pa bi bili boljše plačani na boljšem, saj se bodo luksuzni izdelki zaradi davka na dodano vrednost pocenili.

ZSSS se s socialnimi partnerji že pogovarja o sklenitvi posebnega socialnega sporazuma. Poleg pokojninske reforme naj bi opredelil zlasti spremembe plačne politike. Pogoj za sklenitev tega sporazuma je seveda obveščeno o vseh načrtovanih spremembah in možnih posledicah.

F. K.

Predlogi ZSSS

Osnovna stopnja davka na dodano vrednost naj bi bila 15,5-odstotna, znižana pa sedemodstotna.

Sočasno z uvedbo davka na dodano vrednost bi bilo treba spremeniti dohodninsko lestvico tako, da minimalna plača ne bi bila obdavčena.

Usklajevanje plač z inflacijo (eskalacija) naj ne bi bilo več v enakih odstotkih za vse, ampak naj bi vsi zaposleni dobili enako visok dodatek.

Hkrati z davkom na dodano vrednost bi morali uveljaviti tudi zakon o participaciji delavcev pri dobičku.

Indeksacijo obrestnih mer je treba odpraviti.

Drugega stebra pokojninskega zavarovanja ni mogoče vključiti v davek na dodano vrednost.

Slovenija naj uvede posredne premoženjske davke.

Minister ROP odgovarja ZSSS

Od predsednika ZSSS sem 11. aprila 1998 dobil pismo, v katerem me obvešča o protestnem shodu 28. marca 1998 v Ljubljani in o zbranih podpisih za nasprotovanje nekaterim predlogom za spremembe oziroma reformo pokojninskega sistema. Obenem ugotavlja, da še ni prejel uradnega odgovora na stališča ZSSS o spremembah sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Sporočam, da boste od predsednika Vlade RS zahtevali mojo zamenjavo, če odgovora ne boste prejeli najkasneje do 21. aprila.

Kljub žaljivemu tonu pisma in dejstvu, da je bil g. Semolič z mnenji ministrstva za delo, družino in socialne zadeve o stališčih ZSSS večkrat usno seznanjen, in kljub temu, da je iz pisma videti, da si njegov podpisnik predstavlja socialno partnerstvo

kot politično izsiljevanje, ne pa kot dogovorjanje, sem se odločil, da Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije odgovorim.

Iz poteka predstavitev in pogajanj o reformi sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji je popolnoma jasno, da je imela prav ZSSS največ možnosti za seznanitev s predlogi reforme, pa tudi za dajanje konkretnih pripomb.

V okviru predstavitev bele knjige smo opravili 18 razprav, na predstavitvi ZSSS, SKEI, v sindikatu tekstilne in usnjarske industrije, sindikatu vzgoje in izobraževanja, sindikatu državnih organov, sindikatu zdravstva in socialnega varstva, na ekonomsko-socialnem svetu in na petih pogajanjih, kjer so bili prisotni tudi predstavniki ZSSS. O vseh pogajanjih obstajajo potrjeni zapisniki, razen zadnjega.

Temeljni cilj pogajanj je bil, na osnovi pripomb dopolniti belo knjigo. Šele po tem postopku smo belo knjigo nameravali poslati v vladno proceduro. Žal smo namesto konkretnih predlogov in pripomb, bili predlagatelji deležni zgolj hudih obtožb in pravcatega zastraševanja, še zlasti s strani ZSSS. Zato bomo o poteku priprav na pokojninsko reformo in o dilemah v zvezi z njo, pa tudi z vašim

pismom seznanili Vlado RS. Takoj, ko bo vlada sprejela svoja stališča do pogajanj in mnenj socialnih partnerjev, predvidoma 23. aprila, vas bomo o tem obvestili.

Spoštovani, prepričan sem, da se kljub izkazanim razlikam vendarle vsi skupaj zavedamo, da je pokojninsko reformo potrebno izvesti, ravno zato, da bi, kot sami pravite, ljudem zagotovili varno starost. Prav nobenega razloga ne vidim, da o temeljnih spremembah pokojninskega sistema ne bi mogli doseči kompromisa, ki bi pripomogel k temu, da bi bil sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja bolj pravičen, pregleden in ekonomsko vzdržen, pa tudi bolj primerljiv s pokojninskimi sistemi v Evropi. V dosedanjih razpravah sem večkrat omenjal možnosti za doseganje kompromisov na posameznih področjih predlagane pokojninske reforme, in nakazal tudi smeri, v katerih bi jih po mojem mnenju lahko dosegli.

Skupaj s sodelavci iz Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve sem tako kot doslej pripravljen storiti vse, kar je v moji moči, da bi takšno soglasje na koncu tudi dosegli.

S spoštovanjem.

mag. Anton Rop, minister

Člani sveta ZSSS v četrtek pred vladno palačo

Svet ZSSS, zasedal je to sredo, ni zadovoljen z odgovorom ministra Ropa in zato meni, da je zahteva po njegovi zamenjavi še toliko bolj aktualna. Predsedniku vlade Janezu Drnovšku je Dušan Semolič poslal predlog, naj delegacijo ZSSS, izročila bi mu 150.000 podpisov proti predlogom iz bele knjige, sprejme v četrtek, še pred sejo vlade. Kot je sporočil Rajko Lesjak, se bodo člani sveta ZSSS ta četrtek ob deveti uri zbrali pred vladno palačo.

Sindikati in soupravljanje

Za sindikate je celovito sodelovanje s predstavniki zaposlenih v svetih delavcev in nadzornih svetih

pomembna naloga, ki bo okrepila vpliv in pomen sindikatov ali ga vsaj ohranila kljub prizadevanjem delodajalcev, da bi ga čim bolj omejili. Zato naj je sindikalni delavci ne jemljejo kot nadležen dodatek k drugim nalogam, ampak kot izziv. Vendar sindikati te naloge ne bodo dobro opravili brez temeljitih strokovnih in organizacijskih priprav. Takole bi lahko strnili vsebino posveta o vlogi in povezavi sindikatov z aktualnimi vprašanji soupravljanja, ki ga je pred dnevi pripravilo predsedstvo ZSSS in na katerem so sicer maloštevilni udeleženci razpravljali o tem, kako zastaviti delovanje sindikatov, da bodo kos temu izzivu.

»Po petih letih delovanja zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij smo v sindikatih prišli do razpوتا. Odločiti se bomo morali, ali bomo področje soupravljanja pokrivali načrtno in celovito ali pa bomo organizirali zgolj volitve v organe predstavnikov zaposlenih v organih upravljanja podjetij.« je uvodoma dejal član predsedstva ZSSS Milan Utroša, odgovoren za področje sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij. »Kako se bomo odločili, bo vsekakor vplivalo na razvoj sindikalnega gibanja. Izkušnje kažejo, da soupravljanje brez sindikalne podpore ne zaživi. Kažejo pa tudi, da se tega področja ne da celovito pokrivati iz pisarne v Ljubljani in z nekaj zanesenjaki na terenu. Zato v svobodnih sindikatih potrebujemo jasen odgovor na vprašanje, ali je področje soupravljanja za nas izziv ali nadloga. Če bi se v sindikatih odločili, da soupravljanje ni naše interesno območje, bi lahko pomembna predstavništva zaposlenih prešla pod nadzor in vpliv delodajalcev. Položaj sindikatov bi se ob tem precej poslabšal, saj bi se uresničile dolgotrajne težnje menedžmenta v podjetjih, ločiti sindikat od soupravnih organov in morda celo sprejeti ti dve predstavništvi delavcev.«

Utroša je potem še povedal, da sindikalne organizacije v podjetjih ne sodelujejo organizirano s sveti delavcev in nadzornimi sveti, čeprav so vanje volili veliko svojih članov, in da z njimi slabo sodelujejo tudi sindikalni funkcionarji. Dogaja pa se tudi, da se predstavniki zaposlenih v nadzornih svetih odtujijo sindikatu, čeprav so njegovi člani.

Skratka, potem ko je postalo jasno, da sindikat ni nepotreben v podjetjih, kjer je soupravljanje, in obratno, in je sindikat dobil nalogo več, je treba odgovoriti na vprašanje: ali je soupravljanje za sindikate nadloga ali izziv. Če je izziv (razprava je potrdila, da je tako), je treba sindikate nanj pripraviti strokovno in organizacijsko.

Denimo, mnogi člani nadzornih svetov, ki so predstavniki zaposlenih (in so člani tudi sindikata), se nanj obračajo s prošnjami za strokovno pomoč. Žal je pred tremi leti propadla zamisel o oblikovanju skupine članov sindikatov, izšolanih za delo v nadzornih svetih. Na sindikat se s prošnjami za strokovno pomoč obračajo tudi sveti delavcev. Pri tem v pred-

sedstvu ZSSS ugotavljajo, da so aktivisti na terenu, v podjetjih, mnogo bolj strokovno podkovani o vprašanih soupravljanja kot profesionalni funkcionarji.

Iz povedanega sledi, da v ZSSS potrebujejo močno strokovno ekipo za področje soupravljanja, ne le za dajanje nasvetov članom svetov delavcev in članom nadzornih svetov, pač pa tudi za splošno izobraževanje članov soupravnih organov (čeprav sedanjemu sistemu izobraževanja ni mogoče očitati velikih slabosti). Seveda je to potrebno le v primeru, če se v svobodnih sindikatih zavedajo, da je od sodelovanja s soupravno sfero odvisna njihova teža in pomen v bodoče in da to delo sprejmejo kot izziv, ne kot nadležno nalogo.

Milan Utroša

Lučka Böhm

Metka Roksandić

Razprava maloštevilnih navzočih predstavnikov razvejane mreže organiziranosti svobodnih sindikatov je dala enovito oceno, da je mogoče sodelovanje s soupravno sfero sprejeti le kot izziv, nikakor pa ne kot nadloga. Tudi s krepitvijo strokovne službe, ki spremlja to področje, so se strinjali.

Razprava je prispevala še mnoge premisleka vredne predloge, kako doseči želeno raven vpliva sindikatov na delavske predstavnike v sferi upravljanja podjetij.

Janez Kovač iz Murske Sobote je menil, da je treba opredeliti odnos članov sveta delavcev do sindikata, njihovo odgovornost do sindikata in ohraniti zveze med sindikatom in svetom delavcev zaradi prenosa mnenja sindikatov.

Član predsedstva ZSSS Gregor Miklič je poudaril, da se vlogi sindikata in sveta delavcev v podjetju dopolnjujeta, zato je proti

uzakonitvi ločnice med njunima področjema delovanja.

»Marsikaj lahko začne sindikat, nadaljuje pa svet delavcev,« je dejal. »Lahko pa je tudi obratno, da sindikat nadaljuje s svojimi sredstvi ukrepanja tam, kjer je moral odnehati svet delavcev.«

Zato je sodelovanje med svetom delavcev in sindikatom po njegovem mnenju zelo koristno, srečanja vsaj vodstev enega in drugega predstavništva zaposlenih v podjetju pa pred sejami sveta delavcev nujna. Zelo pomembno (zaradi ločevanja pristojnosti enega in drugega organa) je namreč, da vodstvo sindikata, in ne člani sindikata v svetu delavcev, predstavi svetu delavcev svoja stališča do posameznih vprašanj. Soupravljanje naj postane delna funkcija sindikatov tudi zaradi vse večjega pomena soupravljanja v Evropski uniji.

Metka Roksandić, ki v svetu ZSSS skrbi za povezovanje z evropsko konfederacijo sindikatov, meni, da potrebuje sindikat kaj več kot le izražanje naklonjenosti soupravljanju. Predlagala je izdelavo projekta sindikalne podpore svetom delavcev kot obliko napotka za delo sindikalnih funkcionarjev. Poudarila je tudi pomen ustanovitve koordinacije predsednikov svetov delavcev, koordinacije članov nadzornih svetov iz vrst sindikalnega članstva in koordinacije evropskih svetov delavcev.

Veka Krašovec, sekretarka območne organizacije ZSSS za Podravje, poučena z izkušnjami iz Podravja, kjer delodajalci, zlasti novi, ovirajo organiziranje sindikatov, tuji lastniki naših podjetij pa sindikatom priznavajo samo delokrog v zvezi s tarifnim delom kolektivne pogodbe, je dodala, da je zveza med sveti delavcev in sindikati nujna pri reševanju strokovnih vprašanj.

Lučka Böhm, strokovna sodelavka predsedstva ZSSS, je menila, da naj bi funkcije v sindikalnih organizacijah in svetih delavcev prevzemali samo ljudje z določeno ravni znanja. Menila je tudi, da tisti člani sindikatov, ki kot člani svetov delavcev niso hoteli sodelovati s sindikati, naj ne bi mogli več kandidirati na listah sindikatov. Ta pravila bi lahko vnesli v statute sindikatov na letošnjih sindikalnih kongresih.

Doro Hvalica, tajnik glavnega odbora sindikata delavcev v kulturi, je opozoril na zanimiv vidik zmanjševanja ugleda sindikata. V njihovo kolektivno pogodbo dejavnosti jim je uspelo vnesti klavzulo o zagotovitvi vpliva sindikata na svet delavcev in jo v praksi uresničiti v Cankarjevem domu. Toda ob tem, ko sodelovanje zelo lepo teče, se je ugled sindikata v CD zmanjšal, ker je ob svetu delavcev potisnjen v drugi plan. Vendar Hvalica meni, naj sindikat bo strokovno zaledje za soupravljalce.

Notranje lastništvo je velik potencial

Kako ohraniti in razvijati lastništvo zaposlenih

V razvitih deželah že dolgo vedo, da lastništvo ali solastništvo zaposlenih ne škoduje razvoju podjetij. Celo nasprotno, številna podjetja so vzcvetela, potem ko so prešla v delno ali večinsko last zaposlenih. Kajpak lastništvo zaposlenih ne zagotavlja uspeha kar samo od sebe in tudi ni primerno za vsako podjetje. Je pa skriti potencial mnogih podjetij in zato razvite dežele širjenje notranjega lastništva podpirajo. Čeprav bi nepoučeni glede na obseg notranjega lastništva lahko menili tudi drugače, v Sloveniji niti družbena zavest niti zakonodaja notranjemu lastništvu, kot tudi pravimo lastništvu zaposlenih, nista naklonjeni. V naši državi so zaposleni solastniki v več kot 90 odstotkih olastninjenih družbenih podjetij in imajo v lasti 26 odstotkov kapitala teh podjetij. Pričakovati je, da bo v naslednjih letih število zaposlenih lastnikov upadlo zaradi finančnih stisk ljudi in zaradi razširjene ponudbe mnogih, ki bi radi postali večji ali večinski lastniki zlasti v dobrih podjetjih. Kako ohraniti čimvečji obseg notranjega lastništva, kako pomagati, da bi v podjetjih lahko izkoristili vse možnosti, ki jih ponuja?

Nekatere možne odgovore smo slišali na nedavnem razširjenem posvetu "Kako ohraniti in razviti notranje lastništvo zaposlenih v podjetju", ki sta ga na Brdu pri Kranju organizirala združenje svetov delavcev in DEZAP, združenje za lastništvo zaposlenih.

Več kot sto udeležencev iz vse Slovenije je ugotovilo, da bi tudi pri nas kazalo organizirano slediti trendom v svetu glede notranjega lastništva. To se v razvitih državah širi in dobiva vse večjo zakonodajno podporo. Naša zakonodaja še precej zaostaja za tisto v državah, ki notranje lastništvo najbolj podpirajo, denimo za ameriško in britansko. No, zakonodaja pri nas tudi ne podpira v dovolj veliki meri celovitega koncepta sodobnega podjetja, za katerega so značilni participativno upravljanje (sodelovanje zaposlenih pri upravljanju) in ustrezna organizacijska kultura ter kar največje aktiviranje človeških potencialov.

Pomanjkljivost sedanje slovenske zakonodaje glede organiziranja zaposlenih lastnikov se kaže predvsem v zahtevnosti in visokih stroških ustanavljanja družb pooblaščenk, neresenem vprašanju davčnih oprostitev na dobiček družb pooblaščenk ter neresenem vprašanju drugačnih možnosti in oblik pravnega organiziranja notranjih lastnikov in delovanja notranjega trga vrednostnih papirjev v primerih, ko ni dopustno ali smiselno ustanavljati družbo pooblaščenko. Zahtevne postopke zbiranja pooblastil med notranjimi delničarji za glasovanje na skupščini družbe in pomanjkanje zakonskih podlag za obnavljanje notranjega lastništva zaposlenih (udeležba zaposlenih pri delitvi dobička) bi tudi lahko uvrstili med velike pomanjkljivosti zakonodajne spodbude razvoja notranjega lastništva.

»Državni zbor je vladi že ob sprejemu zakona o prevzemih sredi leta 1996 naložil pripravo posebnega zakona o notranjem lastništvu, vendar je vnema vlade zanj potem, ko je bil sprejet zakon o prevzemih, povsem upadla,« je dejal Gregor Miklič. »Zakon pa je zelo potreben, tako za zaščito notranjih lastnikov kot za spo-

dbujanje razvoja notranjega lastništva. Žal sedanja zakonodaja ovira organizirano nastopanje notranjih lastnikov in organiziran notranji trg z delnicami. Omejevanje notranjih lastnikov pri organiziranem nastopanju pa ovira njihovo lastninsko pravico, ki je po ustavi absolutna pravica! Zakaj je pri nas notranje lastništvo podjetij razumljeno kot omejena lastninska pravica in zakaj delamo razliko med lastnino, pridobljeno s certifikati, in v lastninske deleže pretvorjenimi zaostalimi izplačili plač in drugih neizplačanih prejemkov ter lastnino, pridobljeno z denarnimi plačili?! Zanimivo je, da promet z delnicami družb pooblaščenk država kajpak obdavči, organiziranega notranjega prometa z njimi pa ne mara spodbuditi. Ali bi v tej državi res radi ves kapital združili v nekaj rokah, po vzoru iz latinsko-ameriških držav?« Tako Miklič.

Udeleženci posveta so pozvali vlado in državni zbor, naj proučita stanje na področju notranjega lastništva in zagotovita sprejem ustreznih predpisov. Državni zbor je že leta

Aleksandra Mrčela-Kanjuo: Evropa išče model podjetja 21. stoletja in model lastništva v podjetjih. Ali je prava rešitev lastništvo zaposlenih?

1996 na podlagi predlogov dopolnitev k predlogu zakona o prevzemih, vlado zavezal za pripravo samostojnega zakona, s katerim naj bi opredelili možnosti zaposlenih, da oblikujejo družbe pooblaščenke in se združijo v druge oblike povezav med delničarji. Gospodarsko zbornico in sindikate pa so pozvali, naj pobudo za pripravo takega zakona podprejo prek ekonomsko-socialnega sveta.

Pri predlogu za tak zakon so se DEZAP, zbornica in sindikati oprli na izkušnje držav, kjer ima lastništvo zaposlenih že tradicijo. Te izkušnje kažejo, da je treba zakonsko urediti predvsem organiziranje notranjih lastnikov in notranje trgovanje z delnicami ter davčno spodbujati vzdrževanje in obnavljanje notranjega lastništva.

Več kot 90 odstotkov olastninjenih podjetij ima večji ali manjši delež notranjih lastnikov. Od zakonov, ki bodo urejali lastništvo, bo odvisno, ali bo notranje solastništvo samo prehodna ali dolgoročna oblika lastništva.

Za ohranitev notranjega lastništva zaposlenih je preizkušena in zelo primerna rešitev zlasti shranjevanje delnic zaposlenih v poseben sklad ali trust. V anglosaksonski

Gregor Miklič: Družbena klima notranjemu lastništvu ni naklonjena. Zakonodaja ga razume kot omejeno lastninsko pravico, kar ni v skladu z ustavo in s čimer podpira latinsko-ameriški sistem koncentracije lastništva v maloštevilnih rokah.

zakonodaji je trust pravna oseba, ki upravlja s premoženjem v interesu drugih. Njegov cilj je zaščita interesov ustanoviteljev, vodijo ga poverjeniki, zakon pa jasno določa njihove pristojnosti in obveznosti.

Ko zaposleni ne bodo več imeli certifikatov za investiranje in bo vrednost podjetij rastla, bo potrebno poskrbeti za nadaljevanje delničarstva zaposlenih za tiste generacije, ki pri certifikatski privatizaciji niso bile udeležene. Pri tem bo uporaba finančne moči podjetja, torej njegov dobiček, verjetno edina rešitev.

Podjetjem, v katerih so zaposleni solastniki, pa udeleženci posveta priporočajo, naj čimprej izoblikujejo jasno lastno poslovno strategijo organiziranja in razvoja notranjega lastništva. Nosilci naj bi bili uprava, svet delavcev in sindikat, ki bi morali vzpostaviti tudi primerno medsebojno sodelovanje. Pri tem so jim obljubili vso strokovno podporo tako združenja svetov delavcev kot DEZAP-a.

Na delo v "ruskem turnusu" je treba priti spočit

V okolici Maribora ni veliko delavcev, ki ne bi – vsaj na videz – poznali Radosava Šebeka, saj ga mnogi srečujejo vsak dan, ko zjutraj odhajajo na delo in se popoldne utrujeni vračajo domov. Je namreč vlakovni odpravnik na postaji Maribor, kamor se vsako jutro iz bližnje in daljne okolice mesta pripelje več tisoč delavcev, študentov in dijakov, veliko pa se jih odpelje na delo na Studence, Tezno in v druge industrijske cone.

"Na naši postaji je največja gneča zgodaj zjutraj. Med 6 in 7 uro pripelje ali odpelje s postaje v Mariboru 14 vlakov. Največ jih je namenjenih delavcem in dijakom oziroma študentom," pravi Šebek. Kljub krizi, ki pesti tukajšnje gospodarstvo, je Maribor še vedno velik industrijski in delavski center. To se najboljšje vidi vsako jutro na železniški postaji.

Prometno šolo v Mariboru je Šebek končal konec sedemdesetih let. Takoj po šoli sem je zaposlil na postaji v Dravogradu, kasneje je delal na postajah v Ruti, Podvelki, Vuhredu, Vuzenici, Pesnici, Šentilju, Račah in Studencih. Od leta 1990 naprej dela na postaji v Mariboru. Čeprav se potniki menjavajo, se mu včasih dozdeva, kakor da so železničarji in potniki skupaj velika družina in da se med seboj že vsi poznamo. "Dvajset let ni mačji kašelj," pravi Šebek.

"Vlakovni odpravnik med drugim skrbi tudi za varnost, točnost in urejenost železniškega prometa, zato mora biti v službi zbran in spočit," pravi Šebek. To pa ni vedno lahko, saj delajo vlakovni odpravniki v tako imenovanem "ruskem turnusu". "En dan delam 12 ur (od 7 do 19 ure). Nato sem 24 ur prost. Potem delam

Radosav Šebek, znanec z mariborske postaje

ponoči od 19 ure zvečer do 7 ure zjutraj. Nato sem prost 48 ur. Potem spet delam v dnevni izmeni. Tako delam enkrat podnevi, drugič ponoči, ne glede na nedelje in praznike. Kadar delam ponoči, moram počivati podnevi. Zato vlakovni odpravnik potrebuje za svoje delo tudi razumevanje in podporo družine, ki se mora prilagoditi njegovemu ritmu dela."

Radosav Šebek še predobro ve, pa tudi delavcem v industriji in v drugih panogah gospodarstva ni lahko. Tudi njegova žena Milena se je pred dnevi po 19 letih dela morala prijaviti na zavodu za zaposlovanje. Zaposlena je bila v tekstilni tovarni Piku - Seniorju, ki je v stečaju. "Čeprav je bila redno zaposlena, tri mesece pred stečajem žena ni dobivala več plače. Zato se družina preživljala z mojo plačo, kar pa, verjemite, ni lahko. Če primerjam svojo plačo in plačo, ki jo je žena prejela v Piku, se nad svojimi dohodki ne smem pritoževati. Res pa je, da se cene iz dne-

va v dan dvigujejo, zato moramo vsak dinar skrbno in varčno obrniti."

Šebeka pa skrbi tudi, kako bo žena našla novo službo, saj si je zaradi težkega dela v Piku tako poškodovala hrbtenico, da so jo morali operirati. Zaradi komplikacij po operaciji je veliko pretrpela, sedaj je invalid tretje kategorije.

Kljub temu pa se Šebek ne pritožuje. "Tudi z eno plačo živimo dostojno in v medsebojnem razumevanju, kar je najbolj pomembno." Najbolj pa je Radosav Šebek ponosen na svojega sina Mladena, ki je krenil po očetovih stopinjah. "Že kot otrok me je opazoval pri delu. Po osnovni šoli, ki jo je končal z odličnim uspehom, se je vpisal v srednjo prometno šolo, kjer je tudi odličnjak. Sam pravi, da bo po končani srednji prometni šoli morda nadaljeval študij na fakulteti za strojništvo, kjer imajo oddelek za promet."

Tako kakor številni mariborski delavci tudi Radosav Šebek nima veliko časa razmišljati o politiki. "Prizadevam si, da bi dobro opravljal svoje delo. Zato se pred službo spočijem in tudi sicer pripravim na delo," pravi Šebek, ki ga v dvajsetih letih

na železnici ni še nikoli "polomil", zato pa se je njegovo ime že znašlo v knjigi pohval. "Veste, služba je danes dragoceno "blago", zato se z njo ni pametno igrati, ali ne?"

Šebek pa se nekaj stvari vendarle jezi. "Predlog, da bi morali moški in ženske delati do 65. leta starosti ne glede na delovno dobo, se mi ne zdi pameten. Ne znam si predstavljati, kako bi denimo lahko kot vlakovni odpravnik delal v "ruskem turnusu" do 65. leta starosti." Prav tako se ne strinja z predlogom, da bi invalidnim delavcem zmanjšali že obstoječe pravice. "Upam, da bo v razpravah o pokojninski reformi na koncu zmaga pamet. Zakaj bi stare delavce in invalide silili delati, če je toliko mladih brezposelnih!?"

Čez prvomajske praznike si bo večina delavcev doma nabirala moči. Radosav Šebek pa bo kot številni drugi železničarji, avtobusni šoferji, policisti, bolničarji in delavci v drugih podobnih službah, v "ruskem turnusu" delal naprej. Po praznikih pa bo delavce, ki bodo preko mariborske železniške postaje odhajali na delo, spet nasmejeno pozdravljali.

T. K.

Stečaj Delte vedno bližje

Stavkovni odbor **Laboda Delte Konfekcije**, ki ga vodi **Slavica Furjan**, je na začetku tedna na tiskovni konferenci obvestil javnost, da vodilni v novomeškem Labodu in ptujski Delti ne spoštujejo dogovora, podpisanega konec februarja pri ministru za delo. Po dogovoru bi morale delavke do 15. aprila dobiti del lanskoletnega regresa za letni dopust, redno bi morale dobivati tudi plače, vendar doslej niso prejele ničesar.

Na tiskovni konferenci, bila je na območni organizaciji ZSSS pri Borisu Franjkoviču, je sodelovalo skoraj 100 delavk, ki so povedale, da je na čakanju 120 delavk. Delavke, ki so stavkale, se tudi pritožujejo, da jih vodilni v podjetju šikanirajo. Mnogo delavk, ki so stavkale, so premestili na nova delovna mesta, kjer ne dosegajo norme. Delavke so povedale, da morajo nekatere delati več nadur, kot dopušča zakon, medtem ko so druge brez dela.

Sicer pa je vodstvo Delte na sodišče že vložilo predlog za uvedbo postopka prisilne poravnave. Po podatkih stavkovnega odbora naj bi imela Delta preko 200 milijonov tolarjev izgube. Ker so največje upnice podjetja delavke, bo od njih odvisno, ali bo prisilna poravnava uspela ali bo moralo podjetje v stečaj. V primeru prisilne poravnave se bo število zaposlenih v Delti zmanjšalo za več kot 100 delavk. Tiste, ki bodo ostale, pa bodo morale tako in toliko delati, da bo lahko podjetje poplačalo vse stare dolge. To pa se zdi mnogim delavkam utopija. Če bi podjetje želelo v petih letih poplačati stare

dolgove, bi se namreč morala po presoji nekaterih strokovnjakov intenzivnost in produktivnost dela v Delti, ki je že danes visoka, povečati še za 30 odstotkov.

Delavke so tudi opozorile, da bi morali kriminalisti pogledati, zakaj je v Delti v času, ko je bila na njenem čelu Cvetka Gaiser, nastala tako velika izguba. Sicer pa so delavke ogorčene, ker bivša direktorica, ki je podjetje pripeljala v krizo, še vedno vodi proizvodnjo in komercialno.

Delavke se še niso odločile, ali se bodo strinjale s prisilno poravnavo ali pa bo moralo podjetje v stečaj. Če bi si zagotovile socialno varnost vsaj na zavodu za zaposlovanje, bi v doglednem času morda lahko našle tudi novo zaposlitev. Ne v primeru prisilne poravnave in ne v stečaju delavke nimajo upanja, da bodo dobile poplačane svoje terjatve, ker ima Delta Konfekcija proizvodne prostore in stroje v najemu od novomeškega Laboda. Stečaj ptujske hčere novomeške matere ne bo posebej prizadel, saj bo lahko proizvodne kapacitete na Ptuj dala v najem kakšnemu drugemu - morda tudi na novo ustanovljenemu - podjetju. Zato pa bodo v vsakem primeru potegnile krajši konec delavke Laboda Delte Konfekcije, ki bodo ostale brez terjatev oziroma denarja, ki so si ga z napornim delom težko zaslužile.

Zadnji dogodki so delavke, ki jih je stavka razdelila, spet zblizali. Škoda, da ni bilo tako že pred dvema mesecema, ko bi skupaj lahko dosegle kaj več.

T. K.

Sindikalna lista

(Temelj je SKP za gospodarstvo)

Prvi del	april 1998
1. Dnevnice	SIT
- cela dnevnicna	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00
- polovična dnevnicna	(nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00
- znižana dnevnicna	(od 6 do 8 ur) 1.218,00
2. Kilometrina	(od 27. 3. 1998 dalje) 35,94
3. Ločeno življenje	61.342,00
4. Prenočilne - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	
- po SKPGD	(na delovni dan) 517,00
Drugi del	
1. Jubilejne nagrade	
- po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)	
- za 10 let	50.532,00
- za 20 let	75.798,00
- za 30 let	101.064,00
2. Odpravnina pri upokojitvi	306.714,00
3. Solidarnostne pomoči	
- po SKPD	
- ob smrti delavca	92.014,00
- ob smrti v ožji družini	46.007,00
4. Minimalna plača	62.299,00
5. Zajamčena plača	37.045,00
6. Regres za letni dopust - najmanj	102.000,00

Ne glede na določilo SKPGD javni zavodi, javna podjetja in banke, ki so jih ustanovile lokalne skupnosti ali država ali so v njeni večinski lasti, izplačujejo dodatek za ločeno življenje v skladu z zakonom o višini povračil stroškov v višini 51.098 SIT (Uradni list RS št. 87/97).

Strokovna služba ZSSS

Sindikat delavcev dejavnosti energetike - SDE

Ali bo vlada posegla v delo sodišč?

K pisanju tega prispevka me je spodbudila izjava g. Metoda Dragonje, ministra za gospodarske dejavnosti, objavljena v Našem Stiku - časopisu elektrogosposdarstva, marca 1998, v prispevku Energetika v ministri luči.

Naj na kratko povzamem izjavo g. Dragonje: »Na MGD so se odločili, da bodo v kratkem predlagali sprejem interventnega zakona, ki bo začasno (do sprejetja zakona o lastninjenju državnega premoženja) zamrznil problematiko premalo izplačanih plač oziroma ustavil pravne spore na tem področju. Zatem bodo osnutek zakona po hitrem postopku poslali v vladno in parlamentarno proceduro, in sicer z namenom, da bi dosegli enak način reševanja te problematike, kot je bilo to uresničeno na drugih področjih gospodarstva v okviru lastninjenja premoženja.«

Menim, da je z namero g. ministra nekaj hudo narobe ali pa ne

držijo v Ustavi zapisane določbe, po katerih je sodna oblast neodvisna od izvršilne oblasti, ki jo predstavlja Vlada RS.

Verjamem tudi, da v državi, kjer velja pravni red, sodnih postopkov ni možno ustaviti z interventnimi zakoni.

Če bi parlament predlagani zakon vseeno sprejel, bi bilo to v posmeh 'pravni državi', prepričan sem, da si ustavno sodišče takšne blamaže pred evropsko in svetovno javnostjo ne more privoščiti in bi tak zakon nedvomno razveljavilo.

Ker pa takšno poseganje države v pravico delavcev, da svojo pravico uveljavijo pred delovnim in

socialnim sodiščem, pomeni tudi kršenje človekovih pravic, lahko prizadeti terjajo zaščito teh pravic tudi pred evropskim sodiščem za človekove pravice.

Ob vsem naštetem pa ne morem mimo dejstva, da so prvostopenjska sodišča o sporih, ki so jih delavci sprožili za poplačilo premalo izplačanih plač v letih 1991 in 1992 v nekaj primerih že razsodila, in to v korist delavcev, seveda pa so se podjetja pritožila na izrečene sodbe, toda ne vsa, direktorji DEM in NEK so z delavci sklenili sodne ali izvensoodne poravnave, sedaj pa se srečujejo s težavami pri realizaciji teh poravnav, ob tem pa lahko le ugibamo od kod prihajajo ovire.

Da bi razumeli vztrajnost in odločnost delavcev, da izterjajo premalo izplačane plače, je potrebno upoštevati vrsto ponudb, ki v smo jih pogajanjih s pred-

stavniki MGD predstavniki delavcev ponujali kot možen način za rešitev problema premalo izplačanih plač. Upam si trditi, da so bile ponudbe več kot prijazne, saj so na primer ponujale poravnavo dolga v 36 mesečnih obrokih in to v letu 1996, ko je skupaj z obrestmi to pomenilo okrog petodstotno povečanje takratnih plač.

G. minister je gladko zavrnil ponudbo našega sindikata, čeprav je bil opozorjen, da bodo delavci šli v tožbe za premalo izplačane plače. Sam je ponudil način poravnave, ki je bil milo rečeno smešen, zato ga sindikat tudi ni sprejel. Da se je SDE odločil prav, so potrdili tudi delavci, ki v veliki večini niso sprejeli neposredne ponudba g. ministra.

Lep pozdrav vsem bralcem in prijetne prvomajske praznike.

Valter Vodopivec

Komisija za razlogo KP za gostinstvo in turizem

Pravilen način usklajevanja izhodiščnih plač

Kolektivna pogodba dejavnosti gostinstva in turizma Slovenije, podpisana 5. decembra 1997 (Ur. list RS, št. 83/97, v nadaljevanju KP GiT), se uporablja od 1. decembra 1997 dalje, enako njena tarifna priloga.

V 82. členu KP GiT je določeno, da stranki kolektivne pogodbe imenujeta tričlansko komisijo za razlogo kolektivne pogodbe, ki sprejema razlage in priporočila. Razlage komisije pomenijo obvezen način uporabe določb kolektivne pogodbe za delodajalca in delojemalca ter obvezno podlago za odločanje v sporih o pravicah delavcev in obveznostih delodajalcev, ki izvirajo iz te pogodbe.

Čeprav je bila za razlogo KP GiT imenovana tričlanska komisija, ki je edina pristojna za razlage, strokovna glasila GZS in Združenja delodajalcev objavljajo različne višine in razlage za uskladitev izhodiščnih plač po KP GiT, ki ne upoštevajo določil KP GiT.

Zaradi takšnega odnosa strokovnih služb GZS in Združenja delodajalcev je sekretar Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije zahteval pojasnilo komisije za razlogo kolektivne pogodbe. Komisija se je sestala 8. aprila letos in sprejela tole razlogo:

Izhodiščne plače se oblikujejo v skladu z določbami 1. in 2. točke tarifne priloge h kolektivni pogodbi dejavnosti gostinstva in turizma Slovenije.

V 1. točki tarifne priloge h KP GiT Slovenije so določeni zneski izhodiščnih plač, ki so veljali ob podpisu KP GiT Slovenije (5.

december 1997) in v katerih še niso bili upoštevani količniki za povečanje izhodiščnih plač. Za I. tarifni razred je bila dogovorjena izhodiščna plača v višini 51.576 SIT (to je 7,5 % nad izhodiščno plačo, dogovorjeno v SKP za gospodarske dejavnosti).

V 2. točki tarifne priloge h KP GiT Slovenije je določeno:

Izhodiščne plače se uskladijo za mesec januar 1998 za 85 % rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju april-december 1997.

V primeru, ko rast cen življenjskih potrebščin v primerjavi z marcem 1997 pred potekom leta 1997 preseže 5,5 %, se ne glede na prejšnja določila, izhodiščne plače za naslednji mesec po ugotovljenem preseganju uskladijo za 85 % rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju od 1. aprila 1997 dalje.

V primeru uskladitve iz prejšnjega odstavka se za mesec januar 1998 upošteva rast cen življenjskih potrebščin v obdobju od zadnje uskladitve do 31. decembra 1997.

V primeru, ko rast cen življenjskih potrebščin v letu 1997 glede na december 1996 preseže 8,8 %, se pri uskladitvi izhodiščnih plač od meseca, v katerem je bilo ugotovljeno preseganje, do konca 1997 upošteva 100 % rast cen življenjskih potrebščin. Uskladitev po tem in predhodnem odstavku se opravi januarja 1998.

Povečanje izhodiščnih plač se opravi na podlagi Zakona o določitvi minimalne plače in načinu usklajevanja plač (Uradni list RS, št. 49/97), količnik povečanja pa določi in

objavi minister za delo, družino in socialne zadeve.

V skladu z določili tarifne priloge so se izhodiščne plače v dejavnosti gostinstva in turizma Slovenije povišale na podlagi podatkov o rasti cen življenjskih potrebščin za mesec december 1997 za 4,8 % (Ur. l. RS, št. 75/97) in za mesec januar 1998 za 0,5 % (Ur. l. RS, št. 3/98).

Na podlagi teh določil so izhodiščne plače po posameznih tarifnih razredih takšne:

Za december 1997:		Za januar 1998:	
I.	54.052	I.	54.322
II.	59.457	II.	59.754
III.	66.483	III.	66.816
IV.	74.051	IV.	74.421
V.	83.780	V.	84.199
VI.	99.996	VI.	100.496
VII.	113.509	VII.	114.076
VIII.	135.129	VIII.	135.805
IX.	162.156	IX.	162.966

Kot vodja pogajalske skupine delojemalcev na pogajanjih za novo KP GiT lahko ugotovim, da so bila pogajanja, ki so trajala od julija do decembra 1997, zelo naporna, podpis KP GiT pa je bil rezultat volje pogodbenih strank.

Ob podpisu KP GiT nismo mogli upoštevati dejstva, da je bil s 1. decembrom 1997 izpolnjen pogoj za predčasno uskladitev izhodiščnih plač, saj so bila pogajanja zaključena pred tem, dogovorjen je bil tudi način usklajevanja izhodiščnih plač.

Nenazadnje pa je potrebno poudariti, da si morata stranki skladno s 73. členom KP GiT prizadevati za pravilno izvrševanje te kolektivne pogodbe in spoštovanje njenih določb, da med njenimi uporabniki ne bo prihajalo do zmede.

Pavel Vrhovnik, dipl. oec.

Sindikata gostinstva in turizma

V znanju je moč in samozavest

Dvodnevna seminarja SGiT za gorejsko območje se je udeležilo devetnajst sindikalnih zaupnikov. S seminarji, organiziranimi po območjih, izpolnjujemo cilj našega sindikata, da bi za sindikalno delo usposobili vse sindikalne zaupnike.

Naša prizadevnja na žalost nekoliko zamujajo, razlog je tudi v miselnosti sindikalnih zaupnikov, da dodatnih znanj ne potrebujejo. Tisti, ki so na ta seminar prišli, pa so spoznali, da jim neznanje lahko tudi škoduje.

Množica postavljenih vprašanj ob aktualnih temah je pokazala, da razmere v naši družbi niso rožnate. Razprave o posameznih vprašanjih, ko so se ojunčili tudi najbolj plahi, so bile tako živahne, da na vsa vprašanja ni bilo mogoče odgovoriti.

Pravo doživetje za udeležence, tudi zame osebno, so bila namišljena pogajanja za višjo plačo in regres. Delodajalsko stran je zastopal priznani kuharski strokovnjak **Tone Robnik**, ki je znal še kako začiniti dialoge z delojemalci – te je vodil v začetku zadržan **Valter Simčič**. Ker je bila resna nevarnost, da bomo zaradi zanimivih in duhovitih razprav zamudili kosilo, smo pogajanja končali prej, kot smo dorekli vse postavljene zahteve in nasprotna mnenja. Obe strani sta bili z doseženim zadovoljni, kar je tudi prav. Upam pa, da bo delodajalska stran realizirala dogovor za piknik, na katerega bodo povabili predsednika nasprotne pogajalske strani (ve se zakaj). Čeprav so med pogajanja zelo tarnali, kako slabo so poslovali, bodo mogoče direktorju nabavili nov avto.

Ko smo si ob slovesu stisnili roko, sem bil prepričan, da bo pridobljeno znanje marsikdo od udeležencev znal koristno uporabiti, kar pa je tudi namen našega usposabljanja.

Ker je seminar potekal dva dni po potresu, sva s kolegico Mileno Sitar pri zaupnikih preverila, ali so bili ob potresu prizadeti naši člani, da bi jim zagotovili ustrezno finančno pomoč. Po preverjenih informacijah, takšnih primerov ni bilo.

Na povabilo najvišje stacioniranega sindikalnega zaupnika SGiT v Sloveniji, kolega Ljuba Panteliča iz SKI HOTELA na Voglu, sva s kolegico Mileno z mešanimi občutki vstopila v gondolsko kabino.

Pogled na razdejanje v hotelu je bil mučen, še posebej ob misli, kaj bo z zaposlenimi v času zaprtja hotela. Vendar je te turobne misli pregnala ugotovitev, da bi bil potres lahko usoden za Ljuba in še koga.

Ivan Jurše, sekretar

Sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije

Srečanje bo 19. in 20. junija v Krškem

Letošnje tradicionalno srečanje komunalcev bo v Krškem 19. in 20. junija. Pod nazivom »Posavje 98« ga pripravljajo komunalna podjetja iz Sevnice, Brežic in Krškega pod

skupnim pokroviteljstvom skupnosti posavskih občin v ustanavljanju. Organizacijski odbor je v marcu sprejel poslovnik in opredelil okvirni program tako, da je bil vsem možnim udeležencem poslan razpis s prijavnici za oba dneva. Prvi dan je vsebinsko naravnano bolj strokovno, to bo posvet iz aktualne problematike komunalnega gospodarstva in otvoritev razstave komunalne opreme. Drugi dan pa je seveda bolj množičen in družabno naravnano. Gledalci, navijači in ostali zaposleni v komunalni bodo spodbujali svoje tekmovalce v delovnih disciplinah - odvoza odpadkov, urejanju kanalizacije in vodovoda ter v športnih igrah: malem nogometu, kegljanju, namiznem tenisu, tenisu, šahu, vlečenju vrvi, streljanju in »streetballu« ter zaključili na družabnem srečanju, kjer bodo podeljena priznanja za dosežena mesta. Tekmovalci se lahko prijavijo do 25. aprila, vse sindikalne zaupnike opozarjam, naj se povežejo z vodstvi podjetij in se za udeležbo čimprej dogovorijo. Kotizacija za tekmovalce je 6.000 tolarjev, za spremljevalce pa 3.000 tolarjev, ki ne vključuje stroškov organizacije in spominskega darila, ampak samo prehrano in zaključno družabno srečanje. Razpise smo objavili tudi v našem aprilskem biltenu.

Miloš Mikolič, sekretar

Sindikata poklicnih gasilcev

Dogovori o kolektivni pogodbi za poklicne gasilce

S predsednikom SPGS Bogdanom Godničem sva se ta ponedeljek pogovarjala z direktorjem uprave za zaščito in reševanje **Bojanom Ušeničnikom**. Čeprav ima zaradi odpravljanja posledic potresa v Posočju prav sedaj zelo veliko nalog, si je vzel čas in izpolnil obljubo, da bo njihova strokovna služba pomagala pri dokončnem oblikovanju nove kolektivne pogodbe za poklicne gasilce. Dogovorili smo se, da bomo njihove pripombe uskladili z našo pogajalsko skupino že v naslednjem tednu, nato pa bi o predlogu pogodbe organizirali še sestanek z direktorji zavodov in župani. Ko smo mu izročili osnutek besedila kolektivne pogodbe, smo opozorili še posebej na točke in poglavja, kjer bi želeli in potrebovali njihovo strokovno pomoč. Na pogovoru je sodeloval tudi g. **Šenk**, ki bo z njihove strani operativno deloval pri pripravi pogodbe.

Ušeničnik je tudi omenil, da so naše pripombe in stališča v zvezi s položajem gasilstva v Sloveniji dobrodošla in upoštevana v zaključkih posveta, ki je bil na Igu. Sedaj pripravljajo zadnja redakcija besedila, ki nam ga bodo poslali v dopolnitev, preden ga bodo poslali odboru za obrambo pri državnem zboru.

Ušeničnik nas je seznanil tudi z merili za financiranje požarnega varstva, ki so usklajena z župani. Za prostovoljne gasilske enote bo 60 odstotkov sredstev fiksnih, 40 odstotkov pa bodo prejele na podlagi opravljenih intervencij.

Govorili smo tudi o delu na potresnem območju. Veseli smo bili, da so gasilci delo opravili dobro in zanj prejeli tudi številne pohvale. Podobno velja tudi za komunalne službe, še posebno hvala pa gre delavcem ajdovskega Primorja.

Miloš Mikolič, sekretar

Piše: Doro Hvalica

Če vprašate mene

Sedemindvajseti

Ali osemindvajseti, ali kateri koli drug dan v bližini, ki je pravi.

Da to ni pravi dan razglasitve osvobodilne volje slovenskega naroda, trdijo nekateri. Da je le dan ustanovitve antiimperialistične fronte, ki se je v osvobodilno preimenovala šele ob napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo. Skratka to, da je bila v bistvu fronta proti sodanjam prijateljem za podporo nekdanjih sovražnikov. Kakšna bistrost duha (brez ironije).

Takšno duhovito brskanje po zgodovini (z ironijo) sem vedno občudoval, saj vselej in povsod prej ali slej pripelje do novega rezultata, ki je povsem identičen prejšnjemu: zmagovalec na novo napiše svojo zgodovino.

Če vprašate mene, je pri pisanju vseh, tudi povsem nasprotujočih si resnic mogoče uporabiti iste materialne dokaze. Tisto, česar pa iz materialnih virov nikoli in nikomur ni mogoče opisati, je duh časa. Zavest, energijski naboj in vzdušje, ki dejansko dajejo odgovor na zgodovinska vprašanja, pišejo lahko le pišoč, ne pa zapisnikarji.

Zato verjamem v sedemindvajsetega. Verjamem v materializacijo volje, v rezultat. V tem primeru je to bila zmaga, osvoboditev. Verjamem, da brez petinštiridesetega ne bi bilo devetdesetih.

In samo to je pomembno. Vse drugo prepuščam zgodovinarjem in zagrenjencem. Naj si izmišljajo imena, naj premikajo datume, naj kvasijo svojo resnico in spreminjajo svet. Najpreprostejših dejstev tako ne morejo spreminiti.

Morda pa se motim. Kaj pa, če bi jim veljalo prisluhniti! Osvobodilni volji slovenskega naroda bi torej radi podtaknili antiimperialistični naboj?

Poizkusimo. V leksikonu (Cankarjeva založba, Ljubljana, 1982, tretji ponatis) piše med drugim pod geslom antiimperializem: težnja kake velesile, da bi razširila svoj politični in gospodarski vpliv. Koncentracija proizvodnje in kapitala v monopolistični obliki. Stapljanje bančnega in industrijskega kapitala v finančni kapital. Poudarjanje izvoza kapitala pred izvozom blaga. Mednarodne monopolistične zveze, ki si gospodarsko delijo svet. Dokončna ozemeljska delitev sveta med najmočnejše kapitalistične države ipd.

Proti vsemu temu smo torej bili že enainštiridesetega? To nam torej mislijo dodati k naši takratni želji po svobodi!

Naj to kar storijo. Šele tako bo sedemindvajseti dobil svojo pravo svetlobo.

Še več, če vprašate mene, bo šele s tem postal praznik za današnjo rabo.

Gospodje, hvala! Pa vse najboljše za sedemindvajsetega.

Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je na svoji 28. (korespondenčni) seji obravnaval predloge komisije za sindikalna priznanja in v skladu z 42. členom statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ter pravilnikom o podeljevanju odličja ZSSS sprejel

SKLEP o podelitvi plaket Svobodnih sindikatov Slovenije v letu 1998

Plaketo Svobodnih sindikatov Slovenije v letu 1998 prejmejo:

**– 1 sindikat podjetja,
– 8 članov Svobodnih sindikatov Slovenije.**

I. Skladno s kriteriji pravilnika prejme plaketo SSS v letu 1998 tale sindikat podjetja:

**SINDIKAT KNG STEKLARNA
ROGAŠKA SLATINA** – na predlog
Območne organizacije sindikatov Celje in
Območnega odbora sindikata KNG

Utemeljitev:

Sindikat KNG Steklarna Rogaška Slatina je ob nakopičenih poslovnih problemih v zadnjih letih odigral pomembno vlogo. Njegovo kooperativno sodelovanje pri urejanju razmer v podjetju je zahtevalo izredno angažiranost vseh sindikalnih zaupnikov in tudi odgovornost za prevzemanje obveznosti, ki so izhajale iz sprejetih ukrepov. Sindikat podjetja je bil tisti, ki se je odločno uprl razmišljanju uprave o uvedbi stečajnega postopka leta 1996, saj se je zavedal, da bi to imelo najhujše posledice za zaposlene. Čeprav so nekateri odgovorni delavci večkrat

stali ob strani, je sindikat nenehno iskal načine in metode za izhod iz začaranega kroga, od rešitve krize vodenja do drugih odločilnih poslovnih potez.

Sindikat je znal uporabiti prave metode delovanja in oblike pritiska. Tako so organizirali opozorilno stavko, da so verificirali podporo delavcev pri njihovih aktivnostih, z upravo so se dogovarjali o socialnem sporazumu in končno vodili aktivnosti za podpis izjav delavcev o odpovedi uveljavljanja manj izplačanih plač v preteklih letih. Vse to je prispevalo k temu, da so tudi v Razvojni družbi RS sprejeli za obe strani sprejemljivo rešitev glede preteklega dolga Steklarne do države.

Na najrazličnejše naslove državnih institucij in posameznike je bilo poslanih veliko pozivov, v katerih je sindikat pojasnjeval svoje poglede

o možnostih za rešitev krize, v kateri je bilo podjetje. V zadnjem letu v sindikatu ugotavljajo, da so bili na pravi poti in da so bile aktivnosti uspešne, saj so ohranili podjetje, vsa delovna mesta, predvsem pa socialno varnost delavcev. Če so se v preteklosti marsičemu zavestno odrekli, sedaj ugotavljajo, da se bodo tudi njim izpolnjevale obveznosti po kolektivni pogodbi.

Sindikat je aktivno vključen v delovanje organov upravljanja družbe, skrbi za ohranjanje dosežene lastniške strukture v korist zaposlenih in so zato že začeli ustanavljati družbo pooblaščenko.

Veliko pozornosti namenjajo reševanju socialnih problemov, utrjevanju medsebojnih odnosov, spremljanju pogojev dela, usposabljanju in izobraževanju sindikalnih zaupnikov in predstavnikov delavcev v organih upravljanja.

Vse te aktivnosti so vplivale na povečanje oz. utrditve vloge sindikata KNG v družbi in se mu zdaj pridružujejo novi člani.

II. Skladno s kriteriji pravilnika prejmejo plaketo tile člani Svobodnih sindikatov Slovenije:

Utemeljitev:

Marjeta Benko je v sindikatih dejavna od leta 1969, ko je prevzela funkcijo podpredsednice in predsednice sindikata podjetja Veletrgovina Potrošnik v Murski Soboti. Zelo aktivna in uspešna je bila tudi v organih občinskega sindikata, dva mandata je vodila počitniško skupnost v Murski Soboti, ki je bila med najbolj uspešnimi v Sloveniji.

Kljub odgovornim delovnim obveznostim, nalogam, dolžnostim in v zadnjem času načetemu zdravju se ni odrekla sindikalnemu delu. Celo več – v prenovi sindikalnega dela po 1. kongresu ZSSS se je vključila z vso odgovornostjo in trdnim prepričanjem, da je s strokovnim in aktivnim delom zmožna v sindikatu braniti pravice delavcev.

S svojim strokovnim znanjem, izostrenim socialnim čutom in prepričanjem, da je potrebno v sindikatu razvijati timsko delo in kar največje zaupanje in strpnost, si je v organih sindikata

delavcev trgovine ustvarila spoštovanja vreden ugled. Njena stališča niso cenjena le v ožjem vodstvu, temveč tudi pri članstvu.

**MARJETA
BENKO,**

rojena 22. 2. 1947, stanujoča v Murski Soboti, Zvezna ul. 4, zaposlena kot pravni referent v Veletrgovini Potrošnik v Murski Soboti, podpredsednica oz. predsednica sindikata podjetja, dolgoletna predsednica Območnega odbora sindikata delavcev trgovine Pomurje in aktivna članica IO ROS delavcev trgovine Slovenije – na predlog RO Sindikata delavcev trgovine Slovenije in Območne organizacije sindikatov Pomurja

**JOŽE
ČERNOŠA,**

rojen 16. 8. 1938, Krško, sekretar Območne organizacije ZSSS Posavja – na predlog Območne organizacije ZSSS Posavja

Utemeljitev:

Jože Černoša je začel profesionalno delati v sindikatih leta 1989, ko je bil izvoljen za predsednika Občinskega sindikalnega sveta Krško. Po reorganizacijah in spremembah v organiziranosti sindikatov je najprej opravljal delo predsednika Območne organizacije sindikatov Posavja, nato pa delo sekretarja Območne organizacije ZSSS Posavja, kjer je še sedaj. Ves ta čas je kot član Sveta ZSSS zagotavljal formalno povezavo med krovno organizacijo in območjem.

Ves čas je uspešno opravljal tudi operativna dela za območne odbore sindikatov dejavnosti (tekstilne in usnjarske industrije, kmetijstva, gradbeništva, gostinstva in turizma), za sindikate podjetij in posamezne člane sindikatov iz teh dejavnosti. V tem obdobju je uspešno pomagal delavcem uveljavljati pravice v postopkih v podjetjih, pred sodiščem, v stečajnih postopkih in pri sklepanju podjetniških kolektivnih pogodb. Znal je stvari postaviti na svoje mesto in za člane sindikatov izboriti največ, kar je v danem trenutku možno.

V Svetu ZSSS je stalno poudarjal različnost pogojev delovanja posameznih območij, saj so manjša in bolj oddaljena območja zaradi okrnjene kadrovske zasedbe prisiljena delovati še bolj samostojno, kreativno in odgovorno, ker mora večasih zelo pomembne odločitve sprejemati posameznik. Tudi v tem pogledu je kolega Jože Černoša nosil velik del bremena. Ni naloge, ki mu je ne bi uspelo rešiti.

MARICA JONZOVIČ,

rojena 17. 4. 1945, Sevnica, ekonomska tehničarka, predsednica Sindikata podjetja Jutranjka Sevnica, članica RO Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije – na predlog Republiškega odbora Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije

Utemeljitev:

Marica Jonozovič je dolgoletna aktivna članica Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije. Je predsednica Sindikata podjetja Jutranjka Sevnica in članica republiškega odbora Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije. S svojim delom in srcem dokazuje svojo sindikalno naravo. Veliko sindikalnega dela je opravila v domači Jutranjki. S svojimi javnimi nastopi na manifestacijah Zveze svobodnih sindikatov Slovenije pa je vedno znova znala povedati vse, kar teži delavko in delavca v tekstilni in usnjarski dejavnosti, pri čemer je jasno in glasno navajala tudi vzroke problemov in odgovorne. Sindikalnemu članstvu je sim-

patična, vesplošno je priljubljena in nepogrešljiva. Zaradi vsega tega svojega delovanja si pošteno zasluži plaketo Svobodnih sindikatov Slovenije.

BERNARDA KEŠE,

rojena 25. 9. 1956, predsednica sindikata Poslovne enote Pošte Novo mesto, komercialna tehničarka – blagajničarka na Pošti 8271 Krško – na predlog Konference sindikatov Pošte Slovenije in Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije

Utemeljitev:

Bernarda Keše je članica Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije pri ZSSS od leta 1989 in je že od začetka aktivno vključena v delo sindikata Pošte. Ob ustanovitvi sindikalne skupine Pošte Krško leta 1989 je najprej opravljala delo tajnice skupine, kasneje pa naloge predsednice.

Po osamosvojitvi Slovenije so procesi v sestavljenem PTT podjetju Slovenije za razdružitev na Telekom in Pošto močno vplivali na delo sindikata. Tudi sindikat se je moral pripraviti na razdružitev. Bernarda Keše je v tem času večkrat nadomeščala predsednika sindikata Poslovne enote Pošte Novo mesto. Po razdružitvi podjetja leta 1994 je zaposlena v Pošti Slovenije in opravlja naloge predsednice Sindikata delavcev prometa in zvez v PE Novo mesto.

Sodelavci poznajo Bernarda Keše kot izjemno vestno in dobro delavko, predvsem pa kot zelo dobro sindikalno aktivistko, na katero se lahko obrnejo s svojimi problemi. S svojim posluhom za pravičnost, poznavanjem problematike svojega okolja in izjemno odkritosrčnostjo ter pogumom je Bernarda Keše oseba, brez katere bi težko delali. Ravno zaradi teh njenih lastnosti njena opozorila in razprave vedno naletijo na posluš tako pri njenih kolegih kot pri nadrejenih. Bernarda Keše zelo dobro poznajo tudi sindikalisti v Območni organizaciji ZSSS Posavje, saj z njimi dobro sodeluje pri reševanju problemov na njenem območju.

Konferenca sindikatov Pošte Slovenije predlaga podelitev priznanja Svobodnih sindikatov Slovenije Bernardi Keše kot zahvalo za njeno dosedanje delo in predvsem kot spodbudo za njena nadaljnja prizadevanja pri delu te sindikalne organizacije.

Sindikat delavcev prometa in zvez pa opozarja, da s podeljevanjem priznanj le profesionalcem (ki so za svoje delo plačani) in brez priznavanja dela posameznih sindikalnih aktivistov v podjetjih v prihodnje od njih ne bo mogoče pričakovati izvajanja navodil sindikatov in njihovega izpostavljanja pred delodajalci. Samo s priznanim imuniteto jih ne bo mogoče obdržati pri aktivnem delu v ZSSS.

DENIS MIKLAVČIČ,

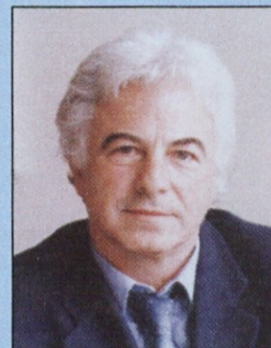
rojeno 23. 4. 1958 na Jesenicah (stanujoč Ljubljana, Streliška 1), lesarski tehnik, inspicient v Primorskem dramskem gledališču v Novi Gorici, mizar na naftni ploščadi, mizar in rekviziter pri VIBA filmu, rekviziter, organizator na TV Slovenija in samostojni delavec v kulturi – predsednik Sindikalne konference samostojnih filmskih in TV ustvarjalcev pri Sindikatu kulture Slovenije – na predlog glavnega odbora Sindikata kulture Slovenije

Utemeljitev:

Denis Miklavčič se je pri Sindikatu kulture izjemno uspešno lotil najtežje naloge: sindikalno organizirati in zaščititi samostojne kulturne delavce, delavce po pogodbi, občasno angažirane in zaposlene, ki so v času tranzicije zagotovo najbolj prepuščeni samim sebi. Dosedanje uspehe gre pripisati Denisovi ustvarjalnosti in samoiniciativnosti, ki pomeni pravo osvežitev in že kaže svoje rezultate tudi pri drugih sodelavcih.

Denis Miklavčič se je v zelo kratkem času uveljavil kot sogovornik in partner predstavnikov delodajalcev, navezal stike z drugimi sindikati v elektronskih medijih ter konferenco in sindikat kulture povezal z mednarodnimi sindikalnimi organizacijami.

Priznanje Denisu Miklavčiču ne pomeni le priznanje dobremu delu, temveč tudi "novemu vetru" – novemu, prodornejšemu načinu razmišljanja in delovanja v sindikatih.

EDMUND OZIMIČ,

rojeno 18. 11. 1939 v Mariboru, sekretar SKEI v Območni organizaciji ZSSS Podravja – na predlog Območne organizacije ZSSS Podravja

Utemeljitev:

Edmund Ozimič kot sekretar v območni organizaciji Podravja "pokriva" Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije – SKEI. Pri svojem večletnem delu se je moral prav na tem

Nadaljevanje s prejšnje strani

področju srečati z izrednimi problemi in izzivi, ki so od njega zahtevali kar največji čut za položaj članov. Zaslužen je za vrsto izborjenih pravic, ki so se izražale v stavkovnih zahtevah in ustreznih rešenih medsebojnih sporazumih z delodajalci, kar je prav gotovo pionirsko delo na področju sindikalnih aktivnosti v Sloveniji. Prav tako je zaslužen za ustrezno organiziranje in medsebojno urejenost odnosov z območno organizacijo v skladu s statutarnimi akti SKEI, kar se pozitivno izraža v aktivnem delu Območne organizacije SKEI Podravja s članstvom.

Edmund Ozimič deluje predvsem kot pobudnik mnogih novih idej, ki bi jih morali organi sindikata sprejeti za svoje, saj so zaradi svoje pomembnosti našle ustrezno mesto v delovanju sindikatov v družbah, ki jih "pokriva", kakor tudi v območni organizaciji v celoti. Pri tem se zlasti izpostavlja njegovo delovanje v zvezi s statutarnimi določili ZSSS in SKEI. Pri vprašanih, ki so zadevala učinkovitost sindikata, je deloval predvsem kot aktivni nosilec organiziranja skupnih akcij, kar je pripomoglo k temu, da je bila Območna organizacija ZSSS Podravja vedno najštevilčnejša pri organiziranju skupnih manifestacij v korist članstva. S svojo aktivnostjo je pripomogel k popularizaciji in razvoju dejavnosti SKEI v Podravju in posledično v celotni Sloveniji. Z argumenti in uveljavljanjem pravic delavcev pri ustreznih organih, ki so dolžni poskrbeti za te pravice, je pomembno prispeval tudi k oblikovanju prakse pri zaščiti pravic delavcev in članov v vsej območni organizaciji. Poleg navedene prakse, ki je bila dobrodošla za vsakodnevno sindikalno delo, je sooblikoval politiko socialnega partnerstva z organi lokalne samouprave in institucijami na državni ravni. S svojim delom je odločilno vplival v medsindikalnem delovanju in tako krepil ugled Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in še zlasti Območne organizacije ZSSS Podravja.

ERIH ŠERBEC,

rojen 13. 2. 1944, Maribor, predsednik Sindikata zavoda Zdravstveni dom dr. A. Drolca, predsednik Območnega sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije za Podravje, predsednik Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije in član organov ZSSS – na predlog Sindikata Splošne bolnišnice Maribor in Območne organizacije ZSSS Podravja

Utemeljitev:

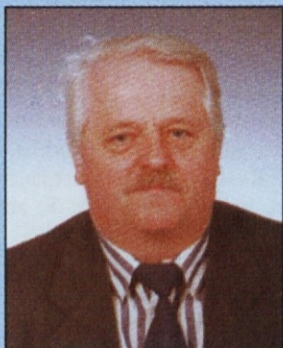
Erih Šerbec spada med tiste sindikaliste, ki s svojo aktivnostjo na raznih ravneh sindikalnega

delovanja zavzeto zastopajo interese članov sindikata in vseh delavcev.

Na raznih dolžnostih - od predsednika sindikata zavoda Zdravstveni dom dr. A. Drolca, predsednika Območnega sindikata Zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije za Podravje, predsednika Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije, člana konference Območne organizacije ZSSS Podravja in člana organov ZSSS je vrsto let zavzeto deloval v korist članov in s tem nedvomno veliko prispeval k ugledu sindikata. Delodajalce je predstavljal tudi kot svetnik v državnem svetu in kot predsednik skupščine v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Člani Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije posebej cenijo prispevek in vztrajnost Eriha Šerbca v času, ko je glavčina članov iz dejavnosti zdravstva zapustila Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije. Predvsem zasluga Eriha Šerbca je, da so z ustanovitvijo lastnega sindikata ostali člani ZSSS. Svojo prednost tej sindikalni organizaciji Erih Šerbec vsak dan znova dokazuje z dejanji. Tej prednosti je podredil tudi vse svoje zasebno življenje.

Erih Šerbec je izredno aktiven član konference Območne organizacije ZSSS Podravja. Njegove aktivnosti štejejo med tiste, ki povečujejo popularizacijo sindikalnega dela in pomenijo izreden prispevek pri uresničevanju interesov članov. Kot član organov sindikatov v Podravju je odigral izredno pomembno vlogo pri ohranitvi določene sindikalne organiziranosti v Podravju kakor tudi števila članov v ZSSS. V Podravju posebno cenijo njegov prispevek k ustanovitvi Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva v okviru ZSSS. Dejstvo, da je v Območni organizaciji Podravja v ta sindikat vključenih veliko članov, je bistveno pripomoglo tudi k stabilnejšemu poslovanju te območne organizacije. Izredno pozitivno ocenjujejo v Podravju delo Eriha Šerbca kot državnega svetnika v prejšnjem mandatu, saj je organe območne organizacije sproti obveščal o aktualnih zadevah ter dosledno prenašal njihova stališča v širše družbene sfere. Prav tako uspešno ocenjujejo njegovo delovanje v vlogi predsednika skupščine ZSSS. Dobro ocenjujejo tudi njegovo vlogo pri uveljavljanju zahtev sindikata v organih lokalne samouprave in pri medsindikalnem delovanju.

FRANC TOŠ,

rojen 1. 11. 1941 v Partinju pri Mariboru, predsednik Območnega odbora KŽI za Podravje, bivši predsednik sindikata Štajerske pivovarne Maribor – za življenjsko delo ob 40-letni sindikalni aktivnosti – na predlog republiškega odbora Sindikata

kmetijstva in živilske industrije Slovenije, Območnega odbora KŽI za Podravje in Območne organizacije ZSSS Podravja

Utemeljitev:

Franc Toš se je leta 1958 zaposlil v Talisu Maribor in že na začetku postal sindikalni aktivist – prevzel je naloge blagajnika. Leta 1968 je bil izvoljen na odgovorna mesta v sindikatu podjetja: opravljal je naloge tajnika in predsednika osnovne organizacije sindikata Talis. Njegova angažiranost in prodorna učinkovitost ga je pripeljala tudi na odgovorne naloge na ravni Območnega sindikalnega sveta Maribor. Ves čas si je prizadeval za čimboljše delovne pogoje in ustrezno plačilo delavcem v domačem podjetju in širše. Kljub številnim delovnim obveznostim v podjetju in sindikalnemu aktivističnemu delu je zmožal toliko časa in moči, da se je študijsko izpopolnjeval na raznih seminarjih in uspešno zaključil sindikalno šolo.

Ko je bilo v Talisu poslovno najteže, je takratno vodstvo varčevalo le pri plačah delavcev. To je kolega Franca Toša spodbudilo, da je oklical stavkovni odbor, ki je poleg vrste radikalnih zahtev na prvo mesto postavil celovit program gospodarske sanacije podjetja in odstavitev tedanjega vodstva. Prav realizacija teh stavkovnih zahtev je nedvomno prispevala, da podjetje že takrat ni šlo v stečaj in da so se več let ohranila številna delovna mesta.

Z velikim zaupanjem sodelavcev v tovarni je kolega Toš v tovarni omogočil kljub nižjim osebnim dohodkom visoko delovno storilnost in motiviranost vseh zaposlenih, da bi se podjetje ohranilo. Žal je nestrokovno in slabo vodenje podjetja vendarle pripeljalo do stečaja Štajerske pivovarne v letu 1997, ko je tudi sam izgubil zaposlitev. Na predlog kolega Toša so vsi delavci Štajerske pivovarne ostali še naprej člani Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije. Kljub statusu nezaposlenega delavca je še vedno aktiven pri vseh organiziranih sindikalnih akcijah v območni organizaciji ter v organih republiškega sindikata. Zaradi velikega čuta za pravičnost bo Franc Toš ostal v dobrem spominu vsem delavcem, zlasti tistim z nižjimi plačami, saj je vedno našel poti in argumente, da so dobili socialno pomoč bodisi za nakup kurjave v zimskem času bodisi družine s šolo-obveznimi otroki ali matere samohranilke pred začetkom šolskega leta.

Poleg sindikalnega delovanja v podjetju je bil izvoljen najprej za člana, potem pa za predsednika Območnega odbora Sindikata KŽI Slovenije v Mariboru. Več mandatov zapored je bil član RO in IO Sindikata KŽI Slovenije. Njegovo delovanje na republiški ravni je temeljilo na konkretnih pobudah in predlogih za izboljševanje organiziranosti in delovanja Sindikata KŽI Slovenije. Bil je brezkompromisen bорец za delavske pravice in aktiven udeleženec protestnih shodov in drugih javnih manifestacij.

Kot aktiven pivovar je vidno prispeval tudi na mednarodnem sindikalnem področju. Bil je pobudnik sodelovanja sindikatov pivovarjev avstrijske Štajerske in Štajerske pivovarne v Mariboru. Sam je bil organizator in gostitelj 30 pivovarjev iz Avstrije na obisku v Sloveniji v Štajerski pivovarni Maribor in Pivovarni Laško.

mag. Dušan Semolič,
predsednik ZSSS

V tovarni Kema v Puconcih pri Murski Soboti so se pred dnevi sestali člani območnega odbora Sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije v Pomurju, ki ga vodi Milena Milič. Sodeloval je tudi predsednik KNG Slovenije Janez Justin, ki je udeležencem predstavil nova sindikalna stavkovna pravila. Člani odbora pa so največ pozornosti

Kemiki v Pomurju plačani po kolektivni pogodbi

posvetili uresničevanju delavskih pravic v podjetjih.

Pavla Petovar-Škrget, ki je bila pred nedavnim izvoljena za predsednico sindikata KNG v Krkinem obratu v Ljutomeru, je povedala, da v njihovem podjetju z uresničevanjem delavskih pravic nimajo posebnih problemov. Vsi, torej 172 delavk in delavcev, kolikor je zaposlenih v obratu, prejemajo plače po kolektivni pogodbi, podjetje spoštuje tudi druge pravice, ki jih delavcem dajejo zakoni in kolektivna pogodba. "Če bo pri nas še naprej tako, bo kar v redu," je sklenila Petovar - Škrgetova. **Milena Milič** pa je dejala, da se iz Ljutomerskega obrata Krke noben član sindikata KNG ni udeležil protestnega shoda Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije za varno starost, ki je bil v Ljubljani. "Res je, da delavci in člani sindikata v Krki nimamo posebnih problemov, vendar pa to še ne pomeni, da nam v akcijah KNG in ZSSS ni treba sodelovati. Ker mlajši, ki jih bo pokojninska reforma neposredno prizadela, za protestni shod niso pokazali interesa, sem se kot ena od nastarejših delavk v obratu odločila, da tudi sama ne grem v Ljubljano," je dejala Miličeva in dodala, da se morajo v akcije in razprave o pokojninski reformi vključiti vsi, saj bo reforma prizadela vse delavce.

Predsednik KNG v LKC Velika Polana **Slavko Bošnjak** je povedal, da so se razmere v njihovem podjetju popolnoma normalizirale in da vodstvo podjetja spoštuje pravice delavcev. "Po tem, ko sem na zadnjem sestanku območnega odbora KNG opozoril na nekatere probleme v podjetju, je bilo sicer nekaj hude krvi, vendar so se nato stvari hitro uredile," je dejal

Bošnjak. Podjetje je na novo zaposlilo osem delavcev, zdaj jih je 45, kmalu pa bo verjetno odprlo še nekaj delovnih mest. Tudi sicer podjetje uspešno posluje, probleme, ki jih poraja življenje, pa vodstvo podjetja in sindikat rešujeta s pogajanja in sklepanjem kompromisov.

V obratu Ilirija v Lendavi, kjer dela 99 delavcev, se po besedah

predsednika sindikata KNG **Tomislava Hozjana** plače niso povečale že štiri leta. Res pa je, da so plače, ki jih delavci prejemajo redno, še vedno na meji kolektivne pogodbe. Ilirija se je pred nedavnim preoblikovala v delniško družbo, delavci imajo 14 odstotkov delnic. Hozjan je opozoril, da je sindikalna organizacija v lendavskem obratu slabo povezana s sindikalno or-

Pogovor pred sejo območnega odbora sindikata KNG v Pomurju (od leve proti desni): Tomislav Hozjan, Zdenka Bobovec, Janez Justin in Slavko Bošnjak

ganizacijo na ravni delniške družbe, za kar sta verjetno krivi obe strani. Zavzel se je za to, da bi se sindikalisti v Iliriji bolj povezali med seboj, saj bi to prispevalo k njihovi učinkovitosti.

Tudi Kema iz Puconcev se je registrirala kot delniška družba, je povedal **Jože Gomboši**. Delavci, bivši zaposleni in upokojenci imajo 57 odstotkov delnic, ta delež pa se bo še povečal. Kema posluje uspešno, izvažajo 60 odstotkov svoje proizvodnje, zaposluje na novo, veliko investira v nove stroje in druge proizvodne zmogljivosti. V Kemi je zaposlenih 94 delavcev, ki imajo plače nekoliko nad ravni, določeno s kolektivno pogodbo. Delavci plače prejemajo redno, lani ob koncu leta so dobili še nagrado. Sekretarka območnega odbora sindikata KNG v Pomurju **Zdenka Bobovec** je opozorila, da bi veljalo tudi v Kemi ustanoviti svet delavcev. Sindikat v podjetju bo sedaj, ko je delniška družba vpisana v register, ukrenil vse potrebno za njegovo konstituiranje.

T. K.

Priznanja sindikata KNG za leto 1998

1. Plaketo sindikata KNG Slovenije za leto 1998 prejmeta:

Sindikat KNG Cinkarne d.d. Celje za aktivno vlogo pri ohranjanju in utrjevanju socialne varnosti zaposlenih s podjetniško kolektivno pogodbo, za uspehe na področju lastninskega preoblikovanja in soupravljanja.

Sindikat KNG Steklarne Luminos d.d. Slovenska Bistrica za posebne uspehe pri včlanjevanju v sindikat KNG, uspešno izvedeno lastninsko preoblikovanje in uspehe na področju soupravljanja.

2. Priznanja sindikata KNG Slovenije za leto 1998 prejmejo:

Mojca Femec, zaupnica sindikata KNG v **Akripolu Trebnje**, za krepitev in razvoj ter učinkovitost sindikata KNG in uspehe pri skrbi za izboljšanje socialnega položaja delavcev.

Eva Kogelnik, predsednica sindikata KNG v **Henklu Ecolabu Maribor**, za krepitev samostojnosti in učinkovitosti sindikata ter varovanje ekonomskega, gmotnega in socialnega položaja delavcev.

Bogomir Jereb, zaupnik sindikata KNG v **Savi Kranj**, za uspešno delo v organih sindikata KNG in v pogajalski skupini ter za varovanje gmotnega in socialnega položaja delavcev.

Miroslav Kováčec, predsednik sindikata KNG v **Colorju Medvođe**, za razvoj in popularizacijo sindikata KNG ter skrb za varovanje gmotnega in soci-

Republiški odbor sindikata KNG Slovenije je na 14. redni seji dne 9. aprila 1998 razpravljaval o letošnjih predlogih za podelitev plaketa in priznanj sindikata KNG za leto 1998 ter sprejel naslednja sklepa:

alnega položaja delavcev pri uveljavljanju kolektivne pogodbe dejavnosti.

Branko Pelpenjak, podpredsednik sindikata KNG v **Steklarni Hrastrnik**, za prizadevno uresničevanje vloge sindikata KNG na vseh področjih sindikalnega dela in uspešno delo v organih sindikata KNG.

Karel Štefančič, predsednik sindikata KNG v **Kiliju Petrovče**, za poseben prispevek na področju ohranjanja in varovanja gmotnega ter socialnega položaja delavcev pri uveljavljanju kolektivne pogodbe dejavnosti.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

Presenetljiva rast bruto domačega proizvoda

Po najnovjših podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je bruto domači proizvod v letu 1997 znašal 1.227.744.000.000 tolarjev (v stalnih cenah iz leta 1992), kar glede na leto poprej pomeni 3,8-odstotni porast. Takšen rezultat je očitno presenetil tudi strokovnjake statističnega urada, saj so še decembra napovedovali zgolj 2,9-odstotno rast.

Gospodarska rast v letu 1997 je v največji meri rezultat visoke rasti dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih. Te so bile v povprečju večje za 4,8 odstotka, predvsem zaradi velikega povečanja izvoza v zadnjem četrtletju. Prodaja na domačem trgu je namreč porastla za 9 odstotkov, na tujem trgu pa kar za 22 odstotkov! Vpliv predelovalnih dejavnosti na porast BDP je razumljiv, saj te dejavnosti ustvarjajo kar 27 odstotkov BDP.

Toda stopnje rasti dodane vrednosti v letu 1997 so v nekaterih drugih dejavnostih še višje: 6,1 v oskrbi z elektriko, plinom in vodo, 5,6 v gradbeništvu (prepolovljena rast v primerjavi z letom 1996!) in 5,3 v gostinstvu. Najnižjo rast dodane vrednosti, le 0,7-odstotno je lani dosegalo kmetijstvo, lov, gozdarstvo in ribištvo.

Na tiskovni konferenci smo slišali tudi naslednjo misel: v javnosti se pogosto kritizira naraščanje števila zaposlenih v javni upravi. Toda podatki kažejo, da so se v letu 1997 res nova delovna mesta odpirala praktično samo v javni upravi in v drobnem zasebnem sektorju. Če zaposlovanja v javni upravi ne bi bilo, v Sloveniji skoraj nihče ne bi našel službe.

Razveseljivo rast izvoza v letu 1997 statistični urad pripisuje učinkom zunanjetrgovinskih sporazumov, ki jih je podpisala država, in tudi ponovnemu odpiranju nekdanjih jugoslovanskih trgov. To pa še ni konec dobrih novic: struktura potrošnje v letu 1997 kaže, da se je v gospodarstvu trošilo zlasti v naložbe za opremo.

Lučka Böhm

BRUTO DOMAČI PROIZVOD (BDP) ZA LETO 1997, CENE 1992:

DEJAVNOST		STOPNJA RASTI V %	MILJONI SIT
osnovna industrijska področja	A,B kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	0,7	54.892
	C rudarstvo	1,8	15.213
	D predelovalne dejavnosti	4,8	330.136
	E oskrba z elektriko, plinom, vodo	6,1	22.437
	F gradbeništvo	5,6	45.658
	storitvene dejavnosti	G trgovina, popravila mot. vozil	2,7
	H gostinstvo	5,3	35.071
	I promet, skladiščenje, zveze	4,6	79.703
	J finančno posredništvo	2,4	37.360
	K nepremičnine, najem, poslovne storitve	2,9	117.367
	L javna uprava, obramba, socialno zavarovanje	4,8	51.139
	M izobraževanje	1,9	48.179
	N zdravstvo, socialno varstvo	2,1	56.826
	O druge skupne in osebne storitve	2,5	44.437
	inputirane bančne storitve	1,5	-16.749
SKUPAJ DODANA VREDNOST, osnovne cene		3,7	1.046.862
Neto davki na proizvodnjo in uvoz		4,2	180.881
BRUTO DOMAČI PROIZVOD		3,8	1.227.744

Vir: Statistični urad RS

Zaposlenost narašča le v drobnem gospodarstvu

Po najnovjših podatkih Statističnega urada Republike Slovenije o zaposlenosti in brezposelnosti v Sloveniji, ti so za februar, število delovnih mest in zaposlenih ne narašča. Nasprotno, v zadnjih 12 mesecih se je zmanjšalo za desetinko odstotka. Število

zaposlenih raste le v drobnem zasebnem gospodarstvu: v 12 mesecih za 8,4%. Žal ta sektor daje le 9% delovnih mest. V nasprotju s podatki o zaposlenosti pa brezposelnost narašča, od lanskega do letošnjega februarja kar za 3 odstotke.

DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO	FEBRUAR 1997	INDEKS feb.98/feb.97
Zaposlene osebe:	647.424	99,9
• v podjetjih, družbah in organizacijah	588.241	99,1
• pri samozaposlenih osebah	59.183	108,1
Samozaposlene osebe	92.265	100,6
• samostojni podjetniki posamezniki	46.109	99,1
• osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost	5.873	100,6
• kmetje	40.283	102,2
Registrirane brezposelne osebe	129.137	102,9
STOPNJA REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI		FEBRUAR 1998
Skupaj		14,9
Moški		14,0
Ženske		15,8

Na mednarodnem sejmu gradbeništva in gradbenih materialov "Megra 98" je letos razstavljalo svoje proizvode 550 podjetij iz 30 držav.

Sodelovala so domala vsa večja slovenska gradbena podjetja, industrija gradbenih materialov, gradbene šole in številne druge ustanove s področja gradbeništva. Ob otvoritvi je minister za gospodarske dejavnosti Metod Dragonja povedal, da se je naše gradbeništvo sicer uspelo izvleči iz večletne krize, vendar pa se lanskoletne napovedi o konjunkturi na področju gradbeništva niso v celoti uresničile. Zamuja zlasti nacionalni program izgradnje avtocest, v celoti se ne uresničujejo programi za izgradnjo javne infrastrukture, šol in drugih javnih objektov na lokalni ravni. "Po zadnjih podatkih so slovenski gradbinčci lani opravili za 167 milijard tolarjev del, kar je le 3,2 odstotka več kot leto poprej. Realno to pomeni, da se je lani v primerjavi z letom 1996 kljub zelo ugodnim napovedim obseg del zmanjšal za 5,4 odstotke," je dejal Dragonja. "Kljub zapletenim pogojem poslovanja pa gradbeništvo povečuje svoj delež v bruto domačem proizvodu, ta znaša že blizu 4,7 odstotka. Ta delež je že višji kot pred osamosvojitvijo Slovenije. Tudi to dokazuje vitalnost te panoge in njeno sposobnost, da se sooči z novimi izzivi in izkoristi priložnosti, ki se ji ponujajo."

Na okrogli mizi pripravil o perspektivah slovenskega gradbeništva in industrije gradbenega materiala Bogdan Korošec dejal, da sta obe panogi skupaj lani ustvarili za 391 milijard tolarjev prihodka in več kot pet milijard dobička. Na prvi pogled so ti rezultati ugodni, vendar pa gradbeniki čedalje bolj občutijo zastoj pri izgradnji avtocest in pri naložbah v energetiko in komunalno. Izgradnja stanovanj zaostaja za potrebami na trgu. Posledica vsega tega je, da se je število zaposlenih v gradbeništvu lani zmanjšalo še za tri odstotke. "Če letos ne bo večjih infrastrukturnih naročil in dela v zdravstvu ter šolstvu, potem se slovenskim gradbenikom ne piše dobro, še zlasti, ker se jim zapirajo tudi vrata v tujino, kjer sicer ustvarijo desetino svojega prihodka," je dejal Korošec. "Slovensko gradbeništvo z negotovostjo ča-

Razmere v gradbeništvu se izboljšujejo prepočasi

ka tudi na uvedbo davka na dodano vrednost, ki bo povzročil znaten dvig cen." Po besedah **Toneta Sagadina** z ministrstva za gospodarske dejavnosti naše gradbeništvo zaostaja za evropskim, saj je bruto dodana vrednost na zaposlenega trikrat manjša kot v Evropski uniji. Po besedah predsednika uprave Družbe za avtoceste Republike Slovenije **Jožeta Brodnika** je avtocestni program ogrožen tudi letos, saj bodo nove izvajalske pogodbe v najboljšem primeru podpisane šele v začetku prihodnjega leta. "V tem mandatu vlada še ni sprejela niti ene uredbe o lokacijskih načrtih, družba za upravljanje avtocest pa že leto

dni ni sklenila niti ene nove izvajalske pogodbe," je dejal Brodnik.

Posvet "Nacionalni stanovanjski program - realnost ali utopija" je pokazal, da je na poti naše stanovanjske gradnje še veliko čeri. Državni sekretar v ministrstvu za okolje in prostor **Dušan Blagajne** je sicer dejal, da naj bi v Sloveniji do leta 2005 zgradili 11.000 stanovanj, od tega 750 že letos. Za nakup novega enosobnega stanovanja v Ljubljani potrebuje kupec okoli 10 milijonov tolarjev. Kdor bi želel stanovanje kupiti v celoti na kredit z rokom odplačila 15 let in obrestno mero T + 4 odstotke, bi moral imeti vsaj 219.000 tolarjev neto plače, saj znaša mesečni obrok za desetmilijonski kredit 73.000 tolarjev.

T. K.

Mednarodni sejem gradbeništvu in gradbenih materialov v Gornji Radgoni je barometer razmer v slovenskem gradbeništvu.

Bodo investicije v energetske objekte v Sloveniji oživile kovinsko in elektropredelovalno industrijo?

Direktorji podjetij za proizvodnjo električne energije in direktorji največjih kovinskih in elektropredelovalnih ter gradbenih podjetij v Sloveniji so se prejšnji teden v Mariboru posvetovali o udeležbi domače industrije in gradbeništvu pri velikih investicijskih projektih v slovenskih elektrarnah. Direktorji elektrarn so povedali, da bo domača industrija in gradbeništvo opravila kar zajeten del velikih naročil. Direktorji kovinarskih in gradbenih podjetij pa so menili, da bi te investicije morale omogočiti oživljanje teh dejavnosti.

Zdravko Močnik iz Dravskih elektrarn je povedal, da obnova verige elektrarn na Dravi poteka že peto leto. Vrednost celotne investicije znaša okoli 24 milijard tolarjev, domača podjetja pa so na mednarodnih razpisih pridobila za 16 milijard tolarjev naročil oziroma 64 odstotkov vseh del. Samo posel, ki ga je pridobil Litostrój, je vreden 32 odstotkov celotne investicije.

Valentin Golob iz Soških elektrarn je povedal, da bodo domača podjetja pri obnovi oziroma izgradnji novih elektrarn na Soči zaslužila okoli 12 milijard tolarjev, opravila bodo 70 odstotkov vseh investicijskih del. Vrednost celotne investicije znaša okoli 17 milijard tolarjev.

Po besedah **Draga Fabijana iz Brestanice**, bodo v tamkajšnji elektrarni zamenjali dve plinski turbini, ki bosta stali več kot 14 milijard tolarjev. Glavno opremo bo dobavila tuja družba ABB, ki bo v Sloveniji ustanovila podjetje za vzdrževanje opreme in odprla nekaj deset novih delovnih mest. Slovenska podjetja pa bodo v Brestanici opravila vrednostno od 34 do 42 odstotkov del.

V **nuklearni elektrarni v Krškem** bodo po besedah **Martina Novšaka** zamenjali uparjalnike, kar bo stalo blizu 20 milijard tolarjev. Uparjalnike bo dobavil in montiral Siemens, nadzor nad investicijo pa je prevzel Westinghaus. Domača podjetja bodo v investiciji udeležena s 30-odstotnim deležem. Siemens bo v Sloveniji zaradi tega odprl tudi več kot 100 novih delovnih mest.

Jaroslav Vrtačnik iz TE Šoštanj pa je povedal, da bodo v tej termoelektrarni namestili novo čistilno napravo za razžvepljevanje dimnih plinov na bloku 5. Vrednost investicije je okoli 14 milijard tolarjev, domača podjetja pa bodo predvidoma opravila za 8 milijard tolarjev del.

Predstavniki slovenske kovinsko-predelovalne in elektroindustrije ter gradbeništvu so se zavzeli, da bi investicije v energetiko čim bolj izkoristili za oživljanje domače industrije in gradbeništvu.

Direktor Litostroja **Peter Bajec** je poudaril, da sanacija domače industrije ni mogoča brez domačih naročil, hkrati pa je investitorjem sporočil, naj še naprej računajo na Litostrój. Direktor **Metalne ECCE Silvo Šmarčan** pa je povedal, da ta mariborska tovarna letno ustvari preko 20 milijard tolarjev prihodka, vendar samo dva odstotka na domačem trgu. Po njegovem mnenju bi morali investitorji od tujcev, ki konkurirajo za izvajanje del, terjati, naj zagotovijo delo tudi domačim podjetjem. Direktor **TSN Elinga Vladimir Palčec** je opozoril, da je v slovenski kovinski in elektroindustriji veliko znanja in izkušenj, ki bi jih veljalo izkoristiti. Investitorji bi domači industriji lahko zaupali tudi najzahtevnejša dela.

Državni sekretar za energetiko **Alojz Kovše** je opozoril, da je udeležba slovenskih podjetij pri velikih investicijah v energetiko odvisna zlasti od njihove

tehnološke usposobljenosti in organiziranosti. Velike investicije v energetiko, kjer se domača podjetja srečujejo z najboljšimi tujimi, bi morali izkoristiti tudi za prenos tehnologije in za oživljanje in razvoj celotnega gospodarstva. Sicer pa je Kovše napovedal novi investicijski cikel v energetiko, ki bo domači industriji in gradbeništvu prinesel veliko naročil.

Investicije v naše elektroenergetske objekte so vredne blizu 90 milijard to-

larjev. Pri dobavi opreme in izvajanju del so domača podjetja udeležena z več kot 50 odstotki, vendar so v naši kovinski in elektroindustriji ter gradbeništvu prepričani, da bi lahko opravili še več del in tako zaposlili še več delavcev. Naši investitorji iz elektroindustrije bi od tujih dobaviteljev opreme lahko zahtevali, da za pridobljeni posel našim proizvajalcem opreme in montažerjem odprejo vrata na tuja gradbišča in tržišča.

T. K.

Mariborsko podjetje MPP Vozila, nastalo na lokaciji bivšega Tama, je pred dnevi predstavilo pet avtobusov, ki jih bodo izročili v uporabo mestu Sarajevu. Avtobuse, prirjeni so za vožnjo invalidov, je naročila japonska vlada v okviru humanitarne pomoči Sarajevu, ker je podjetje MPP Vozila v sodelovanju z japonsko družbo Sumitomo zmagalo na mednarodnem razpisu.

Na tiskovni konferenci je direktor MPP Vozila **Jože Lobnik** predstavil tudi načrte podjetja, ki ima 82 zaposlenih. Še naprej proizvaja nekatera vozila iz bivšega Tamovega programa, po sklenitvi kooperacijske pogodbe z nemškimi partnerjem Holder pa je svoj proizvodni program dopolnilo še s proizvodnjo traktorjev. Podjetje, ki je v lasti Slovenske razvojne družbe, je dobilo soglasje ministrstva za obrambo za proizvodnjo in servisiranje vojaške opreme ter za prodajo in izvoz namenskih vozil. Vodstvo podjetja MPP Vozila si prizadeva, da bi nadaljevalo Tamovo tradicijo in se uveljavilo kot največji proizvajalec gospodarskih vozil v državi. T. K.

Oživljanje proizvodnje avtobusov

Na predvečer praznika upora mi je bilo dolgčas, zato sem stopil v gostilno v naši ulici, ki je bila nabito polna. Vsi so proslavljali dan upora, samo jaz nisem vedel, kaj bi, saj nisem v življenju sodeloval v nobenem uporu. V partizanih nisem bil, ker sem bil takrat še premlad, ob napadu JLA na Slovenijo oziroma v času vojne za Slovenijo pa me tudi niso vpoklicali v našo Teritorialno obrambo, saj sem bil za to že prestar.

"Fantje, jaz sem se uprl mogočnemu Stalinu, ko ste vi še v planice lulali!" se je hvalil Pepe pri sosednji mizi. "Naj živi dan upora!"

"Ali je bila v času informbiroja borba proti stalinizmu težka?" sem vprašal vljudno in spoštljivo.

"Kakšen informbiro neki? Jaz sem se boril proti stalinizmu kot nemški vojak že na ruski fronti! Stalinu sem se uprl, ko so se ga še vsi bali," je vzkliknil Pepe in dvignil čašo.

"Jaz pa sem se boril proti JLA že takrat, ko so se vam pred njo še tresle hlače," se je pohvalil Lojzek. "Naj živi dan upora!"

"Kako?" sem presenečeno vprašal.

"Kako? Kako? Pri 'ta belih' sem bil. Z JLA smo se zgrabili že nekaj dni po končani drugi svetovni vojni na Koroškem! Jaz sem se uprl JLA petinštirideset let prej kot vi," se je širokoustil Lojzek.

"Najbolj hraber pa sem jaz, saj sem se že kot mlad fant uprl Titu, ki se mu, dokler je bil živ, ni upal upirati nihče!" se je pohvalil Tone. "Naj živi dan upora!"

"Neverjetno!?" sem se začudil.

"Sliši se res neverjetno, vendar je res! Tito je ukazal, da se morajo mladi učiti, učiti in še enkrat učiti, kar je pisalo tudi na šol-

skem izkazu. Jaz pa sem prekršil vse tri njegove ukaze in v osnovni šoli trikrat ponavljal razred," se je zarezal Tone.

"Dragi prijatelji! Jaz pa sem se upiral socializmu, ko je večina še verjela vanj," se je pohvalil podjetnik Ivan.

"Kdaj pa? Jaz nisem nič opazil?" sem pribil.

"Jasno, saj sem se proti socializmu boril ilegalno. Že dvajset let pred ponovno uvedbo kapitalizma sem začel skrivoma privatizirati družbeno premoženje. To je bilo takrat nevarno početje," je s pomembnim glasom dejal Ivan.

"Jaz pa sem še dandanes upornik! Pred nedavnim sem bil na protestnem shodu, ki ga je organizirala Zveza svobodnih sindikatov Slovenije. Upri smo se predlagani pokojninski reformi," je vzkliknil Miha, ki se je naslanjal na šank.

"V našem podjetju pa smo stavkali, ker že tri mesece nismo dobili plač!" je dodal Tine.

"Jaz pa sem včeraj svojemu šefu povedal, kar mu gre! Odslej z menoj ne bo več delal kakor s copato. Bo že videl, kakšen upornik sem," se je navdušeno v pogovor vključil Borut.

Atmosfera uporništva, ki je zavladata v gostilni v naši ulici, je povlekla za sabo tudi mene. Saj sem, konec koncev, tudi jaz upornik! Ali se nisem zadnjič uprl ženi, ko je hotela, naj v nedeljo na dvorišču pred očmi vse soseske stepam tepihe? Ali zadnjič na trgu nisem povzdignil glasu, ko mi je branjevka želela podiagniti sama drobna jajčka? Ali zadnjič nisem pošteno nahrulil tistega mulca, ki me je zaparkiral?

"Naj smo še kdo reče, da nisem pravi upornik!", sem dejal bolj sam zase. Potem sem tudi jaz naročil rundo špricarjev in vzkliknil: "Naj živi praznik upora in nas upornikov!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Praznik upora in upornikov

Mlade sežanske frizerke so nam poslale tole fotografijo s priprav na protestni shod 28. marca. Objavljamo jo v upanju, da bo minister zdrav in potreben njihovih storitev. Kako se bodo gledali, pa ne želimo napovedovati.

Protiofenziva avtorjev pokojninske reforme

V sobotni prilogi Dela se je usulo po Rajku Lesjaku zaradi nasprotovanja pokojninski reformi, češ da je demagog, da sindikati ne predlagajo alternativnih rešitev, da sindikat skrbi za upokojeince in ne za zaposlene in podobno. Pri tem gospodje vestno zamolčijo vse svoje dosedanje grehe. Nihče niti z besedico ni omenil dokupa študijskih let in vojaškega roka. Če vemo, da je polna delovna doba 40 let, vemo katerim kategorijam zaposlenih je to namenjeno, kakšne so njihove plače in pokojnine in tudi kakšna približno je pričakovana življenjska doba ter kakšne posledice ima to za ZPIZ. Če gospodje tega ne vedo, naj bodo raje previdno tiho. Še manj so se seveda spom-

nili na administrativno upokojevanje in kdo je zanj zaslužen! Niso se spomnili na ločitev delavskega zavarovanja od drugih in še marsikaj. Ko imajo polna usta skrbi za delavce v nekaterih intenzivnih panogah, med katerimi se skoraj nihče ne upokoji po redni poti, jim niti na kraj pameti ne pade, da bi bilo zaradi bistveno krajšega uživanja pokojnine pri teh kategorijah dobro znižati prispevno stopnjo ali pa zvišati njihove mizerne pokojnine. Mislim dobro in pravično za delavce, ne za gospoda Štravsca in ZPIZ.

In ko gospodje tako vehementno branijo drugi steber, ki se je bojda tako lepo obnesel v fašističnem Čilu in Švici, kjer ga za razliko od naših ZPIZ-ovskih magov hudo napadajo, seveda pozabljajo na velike stroške njegovega upravljanja (15-30 odstotkov), kar očitno dokazuje njegovo koristnost – predvsem za upravljalce.

In še in še bi se našlo takšnih cvetk, s katerimi se noben resen minister za delo ne bi smel pojaviti v javnosti. Še posebno pa ne v državi, ki je v ustavi zapisala socialno pravičnost!

Tugomer Kušlan

Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalna seminarja

ORGANIZACIJA SISTEMA SOUPRAVLJANJA

Namen izobraževalnega seminarja je prikaz vsebine organizacijskih in komunikacijskih razmerij med posameznimi organi v soupravljalni strukturi na eni strani (interna razmerja) ter med vsakim od njih in organi delodajalcev na drugi strani (eksterna razmerja). Gre za globalni model operativnega organizacijskega instrumentarija, ki naj bi ga spoznali udeleženci seminarja, in ki naj bi služil za čim doslednejše uresničevanje normativnih pravic delavcev iz ZSDU, na načelu sodelujočega vodenja.

Namembnost seminarja: Ta seminar je namenjen članom svetov delavcev, delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb in sindikalnim zaupnikom ter profesionalnim predstavnikom vseh ravni organiziranosti ZSSS. Udeleženci seminarja morajo biti člani sindikatov, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas: 26. in 27. maj 1998

Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1

PROGRAM SEMINARJA

1. dan: torek, 26. maj 1998, od 10.00 do 10.15. ure

Uvod v seminar: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

Od 10.15 do 12.00 ure

Tema I: Vloga in vpliv organov soupravljalne strukture v okvirih participativne organizacije

1. Bistvene značilnosti participativne organizacije:
  - normativne podlage, sodelujoče vodenje, informiranje in komuniciranje.
2. Položaj in vloga posameznih (so)upravljalnih organov
3. Primerjava participativne in samoupravne organizacije

Od 13.30 do 17.30 ure

Tema II: Svet delavcev kot osrednji organ sistema soupravljanja in njegova organiziranost

1. Položaj in značaj delovanja sveta delavcev:
  - zakonska izhodišča, organizacijska izhodišča, kadrovska izhodišča
2. Kako najti vsebino dela sveta delavcev in njegovo organizacijo:
  - vpliv vplivnih dejavnikov kot pristop k iskanju vsebine dela, opredelitev elementov organizacijske strukture sveta delavcev, definiranje informacijsko komunikacijskega procesa in relacij sveta delavcev
3. Poskusi konkretnega organiziranja sveta delavcev (delavnica)

2. dan, sredo, 27. maj 1998, od 9.00 do 11.30 ure

Tema III. Nadzorni svet in integralna vloga delavskih predstavnikov v sistemu razmerij med kapitalom in delom

1. Vloga delavskih predstavnikov v procesu odločanja v nadzornih svetih.
2. Informacijska in komunikacijska razmerja delavskih predstavnikov kot temelj za uresničevanje njihove vloge.
3. Delovanje delavskih predstavnikov pri oblikovanju strateške odločitve (primer iz prakse).

Od 11.30 do 15.15 ure (vmes odmor za kosilo: od 12.15 do 13.30 ure)

Tema IV. Sistem razmerij delavskega direktorja pri vzdrževanju in razvijanju sodelovanja med kapitalom in delom

1. Položaj in vloga delavskega direktorja v upravi družbe in organizacijski strukturi vodenja
2. Vloga in delovanje delavskega direktorja kot nosilca sodelujočega vodenja:
  - v dobro družbe in zaposlenih.
3. Delavski direktor v praksi (primer iz prakse)

Od 15.15 do 16.00 ure

Zaključna razprava:
Identifikacija akutnih problemov, možnih rešitev in trendov v organizaciji sistema soupravljanja.

Strokovna izvajalca: **dr. Zvonka Šarman, dipl. oec., svetovalka za organizacijo in upravljanje – Inštitut za razvijanje organizacijskih sistemov – "IROS" d.o.o., Ljubljana in Milan Utroša, član predsedstva Sveta ZSSS.**

Metode dela: predavanje, razprava, obravnava konkretnih primerov
Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 18. maja 1998

Seminar bomo izvedli, če bo 20 prijav, v kolikor bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija za seminar znaša 20.000 SIT za posameznega udeleženca (v ceno je vključeno obsežno strokovno gradivo). Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije.

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila dodatno pripišite "Seminar V., sklic na številko 10".

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je 6.550 SIT).

Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonski številki 061/316 489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 10 033, int. 281 ali 061/ 316 489.

Vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS:
VANDA REŠETA

UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE*

Namen izobraževalnega seminarja je teoretična in praktična usposobitev članov svetov delavcev in sindikalnih zaupnikov na področju soupravljanja. Seminarja se lahko udeležijo člani sindikatov, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas: 18. do 20. maj 1998

Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1

PROGRAM SEMINARJA

Ponedeljek, 18. maj 1998

od 9.00 do 13.45 ure

Tema I: NAČIN IN STRATEGIJA DELOVANJA SVETA DELAVCEV

Predavatelj: **Milan Utroša**, član predsedstva Sveta ZSSS

od 15.00 do 18.15 ure

Tema II: VLOGA IN NALOGE SVETA DELAVCEV NA PODROČJU STATUSNIH IN KADROVSKIH ZADEVTER REŠEVANJA SPOROV Z DELODAJALCI

Predavatelj: **Gregor Miklič**, član predsedstva Sveta ZSSS

Torek, 19. maj 1998

od 9.00 do 13.00 ure

Tema III: KOLEKTIVNE POGODBE IN SOUPRAVLJANJE

Predavateljica: **Metka Rokсандić**, ZSSS

od 14.00 do 18.00 ure:

Tema IV: VLOGA SVETA DELAVCEV NA PODROČJU PLAČTER PRI OBRAVNAVI GOSPODARSKIH REZULTATOV DRUŽBE

Predavateljica: **Vekoslava Krašovec**, sekretarka Območne organizacije ZSSS Podravje

Sreda, 20. maj 1998

od 9.00 do 12.15 ure:

Tema V: SOUPRAVLJANJE DELAVCEV TER VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Predavateljica: **Lučka Böhmler**, svetovalka Sveta ZSSS

Metode dela: predavanje, intenzivno sodelovanje udeležencev, igranje vlog. Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 8. maja 1998. Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav; če bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija za seminar, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, znaša 24.000 SIT za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji. Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila dodatno pripišite "Seminar II", sklic na številko 07. Stroške seminarja za člane svetov delavcev krije, skladno z zakonom, delodajalec. Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti pod ustrezno rubriko v prijavnici. Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je 6.550 SIT). Odgovore na dodatna vprašanja in pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonsko številko 061/316-489 in pri Jožici Anžel na številko 061/13-10-033 int. 281 in 061/316 489.

VANDA REŠETA,
vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

* Prijavnico za izobraževalni seminar UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE smo objavili v prejšnji številki Nove Delavske enotnosti.

PRIJAVNICA za seminar "ORGANIZACIJA SISTEMA SOUPRAVLJANJA" 26. in 27. maja 1998 v SIC Radovljica, Gradnikova 1.

Ime in priimek: ..... Datum rojstva: .....

Izobrazba, stopnja izobrazbe: .....

Naslov doma: .....

Zaposlitev, naziv in naslov družbe: .....

– delovno mesto: .....

Član sindikata dejavnosti Slovenije: .....

Član sveta delavcev: DA NE

Delavski predstavnik v nadzornem svetu: DA NE

(naziv in sedež družbe): .....

Sindikalni zaupnik: DA NE

Drugo(navedite): .....

Telefonska številka: – doma: ..... – v službi: .....

Opomba: Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

V ....., dne .....

